Ազգ Azg
15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2004 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 225 (3156)

Մինչեւ հայերը կգնան, Իրաքում լեհ չի մնա

Փետրվարի կեսերին Իրաքում լեհական ուժերի թվաքանակը 2500-ից կիասցվի 1700-ի, հաղորդում է Ռոյթեր գործակալությունը՝ վկայակոչելով Լեհաստանի պաշտպանության նախարար Եժի Շմայձինսկուն: Ավելի վաղ լեհական իշխանությունները հայտարարել էին, թե մտադրություն ունեն Իրաքում զորքերի թիվը կրճատել ընտրություններից հետո:

Այս լուրը Հայաստանի համար կարեւոր է, որովհետեւ ենթադրաբար Իրաք մեկնող 50 հայ բժիշկներից, սակրավորներից եւ վարորդներից կազմված խումբը պետք է 19 այլ երկրների զինուժի հետ տեղակայվի լեհական պատասխանատվության գոտում՝ Բաղդադից 120-140 կմ դեպի հարավ-արեւելք: Լեհաստանի իշխանություններն ավելի վաղ հայտարարել են, որ մինչեւ 2005 թ. վերջը ամբողջությամբ զորքերը դուրս կբերեն Իրաքից:

Օսկանյանն ու Մամեդյարովը հաղթահարել են խոչընդոտները

Եվ բանակցային գործընթացն առայժմ շարունակելու են առանց Ղարաբաղի մասնակցության, ինչպես վերջին հինգ տարիներին

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Հայաստանի արտգործնախարարը մամուլի ասուլիսում երեկ հայտարարեց, որ Մինսկի խմբի դրական միջամտությամբ եւ Ադրբեջանի հետ համագործակցելով հաջողվել է վերացնել բանակցային վերսկսման ճանապարհին վերջերս ստեղծված խոչընդոտները: Թեեւ խոչընդոտները վերացվել են, Վարդան Օսկանյանն ունի «զգուշավոր լավատեսություն»:

Վերջերս ասուլիսներից մեկում Օսկանյանը հայտարարել էր, որ «Պրահայի գործընթացի» ճակատագիրը 100 տոկոսով կախված է նրանից, թե կընդունվի՞ արդյոք

PHOTOLURE

ՄԱԿ-ի գլխավոր ասամբլեայի նստաշրջանում «Իրավիճակն Ադրբեջանի գրավյալ տարածքներում» բանաձեւի ադրբեջանական տարբերակը:

«Ազգի» հարցին՝ «Նշանակո՞ւմ է, որ Ադրբեջանը հանել է այդ հարցը ՄԱԿ-ից», Օսկանյանը պատասխանեց. «Ես ասացի, որ (կարգավորման գործընթացում առաջացած) այդ խոչընդոտը մենք հանել ենք: Դուք արդեն ապագայում կիմանաք, թե դա ինչպիսի դրսեւորումներ կունենա: Մենք պատրաստ ենք դրահյան երկրորդ փուլ սկսելու»:

Տես էջ 3

«ՆԱՏՕ-ի եւ Հայաստանի ռազմական համագործակցությունը զեռազանց է ընթանում»

ՆԱՏՕ-ի անդամ եւ գործընկեր 34 երկրների ներկայացուցիչներ Երեւանում

Երեկ ՀՀ պաշտպանության փոխնախարար, գեներալ-լեյտենանտ Արթուր Աղաբեկյանը ափսոսանք է հայտնել, որ Ադրբեջանի ներկայացուցիչները ոչ միայն դեմ են եղել հայ զինվորականների Բաքու ժամանելուն, այլեւ իրենք էլ հրաժարվել են մասնակցել Երեւանի սեմինարին: «Մենք հաճույքով կմասնակցեինք ՆԱՏՕ-ի ռազմական կոմիտեի նիստին Ադրբեջանի մայրաքաղաքում», ասել է Աղաբեկյանը:

ՆԱՏՕ-ի ռազմական կոմիտեի գործընկերների հետ համագործակցության հարցերով աշխատանքային խմբի ղեկավարությունը որոշել է սեմինար չանցկացնել Բաքվում այն բանից հետո, երբ Ադրբեջանի իշխանությունները հրաժարվել են Բաքվում ընդունել ՀՀ ՊՆ ներկայացուցիչներին, հաղորդում է «Մեդիամաքս»-ը:

Տես էջ 3

PHOTOLURE

ՀՀ Կենտրոնական բանկը հրապարակում է փոխանակման կետերի ստուգումների արդյունքները

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի աշխատակիցների կողմից 08.12.04 թ. եւ 09.12.04 թ. Երեւան քաղաքի թվով 41 փոխանակման կետերում իրականացրած ստուգումների արդյունքում արձանագրվել են արժութային օրենսդրության պահանջների կոպիտ խախտումներ:

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը, որպես արժութային վերահսկողության եւ կարգավորման մարմին, ելնելով «Արժութային կարգավորման եւ վերահսկողության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի պահանջներից 2004 թվականի դեկտեմբերի 14-ին թվով 29 փոխանակման կետերի նկատմամբ նշանակել է պատասխանատվության միջոցներ՝ հաշվի առնելով խախտումների բնույթը եւ առաջնորդվելով հետեւյալ սկզբունքներով՝

1. լիցենզիայի ուժը կորցրած ճանաչում.

ա) փոխանակման կետերի հաշվառման փաստաթղթերում նշված գումարների եւ դրամարկղում հայտնաբերված փաստացի մնացորդի մեծ տարբերությունների (բոլոր արտարժույթների գծով բացարձակ մեծությամբ 2.500.000 ՀՀ դրամ եւ ավելի) առկայության,

բ) գործարքների չհաշվառում,

գ) ստուգման ընթացքում Կենտրոնական բանկի աշխատակիցների գործողություններին խոչընդոտելու,

դ) ստուգման պահին փոխանակման կետը փակ լինելու եւ այդ մասին նախապես ՀՀ կենտրոնական բանկին չտեղեկացնելու դեպքերում:

Տես էջ 7

ՀԱՄԻՐԴ

Իլհամ Ալիեւը «կանի հնարավորը տարածքներն ազատելու համար»

Ադրբեջանի նախագահը, ըստ Ռոյթեր գործակալության, ելույթ ունենալով Լոնդոնի միջազգային հարաբերությունների թագավորական ինստիտուտում՝ եվրամիությանը, եվրախորհրդին եւ ՄԱԿ-ին հորդորել է ղարաբաղյան հակամարտության հարցում ավելի մեծ ջանքեր գործադրել, հաղորդում է «Ազատությունը»: Իլհամ Ալիեւը շեշտելով, որ Ադրբեջանը հարցի խաղաղ կարգավորման կողմնակից է, չի բացառել հարցի ռազմական լուծումը: «Մենք երբեք չենք հաշտվի պարտությունների հետ եւ կանենք ամեն հնարավորը տարածքներն ազատելու համար», ասել է նա: Ըստ «Ազերթաջ» պետական գործակալության, Լոնդոնում Ալիեւի ներկայությամբ Ադրբեջանն ու Վերակառուցման եւ զարգացման եվրոպական բանկը 170 մլն դոլար արժողությամբ վարկային համաձայնագիր են ստորագրել: 110 միլիոնը կօգտագործվի Շահ Դենիզ գազի հանքավայրը շահագործելու, 60 միլիոնը՝ հարավկովկասյան՝ Բաքու-Թբիլիսի-Էրզրում գազատարի շինարարության համար: Բաքվի «Էխո» թերթը գրում է, որ 2-օրյա պաշտոնական այցի շրջանակներում Ալիեւը հանդիպումներ է ունեցել «Բրիտիշ փեթրոլիում» նախագահ Ջոն Բրաունի, Մեծ Բրիտանիայի արտաքին քաղաքական գերատեսչության ղեկավար Ջեկ Ստրոուի, վարչապետ Թոնի Բլերի հետ, ինչպես նաեւ հարցազրույց տվել «Բլումբերգ» հեռուստաընկերությանը:

Աթկինսոնի զեկույցը՝ ԵԽ ԽՎ հունվարյան նստաշրջանի օրակարգում

Բաքվի «525 գազեթ» պարբերականը գրում է, որ երկուշաբթի օրը Փարիզում ԵԽ ԽՎ քաղաքական բյուրոյի նիստում որոշում է ընդունվել Ղարաբաղի հարցով զեկույցը մտցնել 2005 թ. հունվարի 23-28-ը ԵԽ ԽՎ ձմեռային նստաշրջանի օրակարգ: Հիշեցնենք, որ Ղարաբաղի հարցով զեկույցը պատրաստել է ԵԽ ԽՎ նախկին զեկուցող, այժմ եվրախորհրդի գլխավոր քարտուղար Թերի Դեյվիսը, իսկ Աթկինսոնը կատարել է որոշ ուղղումներ: ԵԽ ԽՎ-ում հայկական խորհրդարանական պատվիրակության անդամները չեն թաքցնում, որ զեկույցը ավելի շուտ ադրբեջանամետ է, իսկ Հայաստանի հացեին կան մի շարք անընդունելի կետեր:

Էրդողանը Եվրոմիությանը սպառնում է խզել բանակցությունները

Թուրքիայի վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանը, ըստ Ռոյթեր գործակալության, հայտարարել է, որ Թուրքիան կհրաժարվի Եվրամիության անդամակցության բանակցություններից, եթե անդամ պետությունները դնեն «անթույլատրելի պայմաններ»: Այլ մանրամասներ չեն հաղորդվում, թե հատկապես ինչո՞ւ է Էրդողանը նման սպառնալի տոնով հանդես եկել Բրյուսելի դեմ:

Երեւան ժամանեց ՌԴ Պետդումայի նախագահը

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՌԴ Պետդումայի նախագահ Բորիս Գրիզլովի Հայաստան այցի ընթացքում կքննարկվեն միջխորհրդարանական համագործակցության, երկու երկրների առեւտրատնտեսական փոխգործակցության հարցեր: Այս մասին ՌԴ Պետդումայի նախագահը լրագրողներին հայտնեց դեկտեմբերի 14-ին Երեւան ժամանելուն պես: Գրիզլովը կարեւորեց ԱՊՀ-ի ամրապնդումը եւ վերջինի շրջանակում պետությունների փոխգործակցությունը: ՌԴ Պետդումայի նախագահը հայտնեց, որ այցի ընթացքում կքննարկվի նաեւ Ուկրաինայում ստեղծված իրավիճակի հարցը՝ «ընթացիկ իրավիճակը նախագահական ընտրությունների քվեարկության հերթական փուլից առաջ», նշելով, որ «խոսելու բան կա»: ՌԴ Պետդումայի նախագահը հայտնեց, որ Հայաստան իր այցի վերաբերյալ պայմանավորվածություն ձեռք է բերվել ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանի հետ Սանկտ Պետերբուրգում՝ ԱՊՀ միջխորհրդարանական վեհաժողովի նիստի ընթացքում:

Հայ երիտասարդների ցույց Վաշինգտոնում Թուրքիայի դեսպանատան առջեւ

Ավելի քան 50 երիտասարդներ եւ ակտիվիստներ անցյալ ուրբաթ օրը միացել են ՀՅԴ երիտասարդական միության Վաշինգտոնի «Անի» մասնաճյուղի կազմակերպած բողոքի ցույցին՝ ընդդեմ Թուրքիայի դեսպանությանը, որտեղ այդ պահին կազմակերպվում էր ընդունելություն ի պատիվ Թուրք-ամերիկյան ընկերակցությունների ասամբլեայի (ATAA), կազմակերպություն, որը հայտնի է Հայոց ցեղասպանության ժխտման իր կասաղի քաղաքականությամբ:

Ընդունելությանը, ինչպես այդ շրջանակներում կազմակերպված խորհրդաժողովի աշխատանքներին մասնակցել են Թուրքիայի վարձած հակահայ լոբբիստական կազմակերպության՝ «Լիվինգստոն գրուպի» ներկայացուցիչները՝ նախկին կոնգրեսական Բոբ Լիվինգստոնի գլխավորությամբ, ինչպես նաեւ Մ. Նահանգների պետքարտուղարի տեղակալ Մարկ Գրոսմանը, դեսպան Ֆարուկ Լողլողօղլուն եւ ուրիշներ:

Հայ ցուցարարները վանկարկել են «Ամոթ Թուրքիային», «Թուրքիան ցեղասպանության մեղապարտ», «Ոչ Թուրքիայի անդամությանը ԵՄ-ին» կարգախոսները: «Մենք այստեղ ենք այն բանի համար, որ ցույց տանք թուրքական կառավարությանը եւ Մ. Նահանգներում նրա խոսափողներին, որ բնավ չենք մոռանալու 1915-1923 թթ. հայոց դեմ կատարված ոճիրը: Մենք շարունակելու ենք մեր ջանքերը, մինչեւ որ Հայոց ցեղասպանությունը պաշտոնապես ճանաչվի եւ արդարությունը վերականգնվի», ասել է «Անի» մասնաճյուղի ատենապետ Ցոլիկ Մարկոսյանը:

Ընթացիկ

Ծխելը խցանում է երակները, առաջացնում սրտի կաթված, թոքերի քաղցկեղ

Ծխելը... գովազդվում է հեռուստատեսությամբ եւ փողոցներում

Ծխելու հետեւանքով մահացության ցուցանիշով Հայաստանը զբաղեցնում է երրորդ տեղը Արեւելյան Եվրոպայի, ԱՊՀ երկրների եւ Կենտրոնական Ասիայի 45 երկրների մեջ, զիջելով միայն Մոլդովային եւ Հունգարիային: Այս ցուցանիշը, ցավոք, միակը չէ «Հանրային առողջության հայկական ալյանսի» ներկայացրած «Հակածխախոտային քաղաքականության արդի հիմնախնդիրները Հայաստանում» ուսումնասիրության մեջ: Անդրադառնանք մեզանում ծխելու հետ կապված մյուս անմխիթար ցուցանիշներին:

Նախ՝ ծխելու տարածվածության մասին: Հայաստանում ծխող է տղամարդկանց 63,7 տոկոսը, իսկ աշխատանքային տարիքի (15-54 տարեկան) տղամարդկանց մեջ այդ ցուցանիշն ավելի բարձր է՝ 67,5 տոկոս: Սրանով Հայաստանի ցուցանիշը դասվում է Եվրոպայում ամենաբարձրների շարքում: Եվրոպայում միջին ցուցանիշը կազմում է 38 տոկոս: Ճիշտ է, ծխող հայ կանանց թիվը մեծ չէ, 3,1 տոկոս տարածաշրջանի 23 տոկոսի փոխարեն, սակայն ուսումնասիրության հեղինակների կարծիքով, այս ցուցանիշն աճում է: Համապատասխանաբար, ծխախոտածին հիվանդություններից տղամարդկանց մահացության ցուցանիշները մի քանի անգամ բարձր են: Համաձայն վիճակագրական ծառայության տվյալների, 2002 թ. թոքերի քաղցկեղով ախտորոշված հիվանդներից 808-ը եղել են տղամարդիկ եւ 136-ը՝ կանայք: Պատկերը համանման է նաեւ մյուս հիվանդությունների՝ արյան բարձր ճնշման, ընչառական համակարգի հիվանդությունների, գլխուղեղի անոթների հիվանդությունների, սրտի իշեմիկ հիվանդությունների առումով: Այս իրավիճակի ստեղծմանը նպաստել է հակածխախոտային քաղաքականության բացակայությունը:

Հայաստանում գոյություն չունի օրենք, որը սահմանափակի հասարակական վայրերում ծխելը, ինչի հետեւանքով չծխողների մոտ 60 տոկոսը, այդ թվում երեխաները ենթարկվում են ծխախոտի ծխի ազդեցությանը: Աշխարհի բազմաթիվ երկրներում այս հարցն օրենսդրորեն կարգավորվել է, դրանով պաշտպանելով չծխողների իրավունքները եւ ծխելու մասին անբարենպաստ հասարակական կարծիք ստեղծելով: Միայն Հայաստանում եւ Տաջիկստանում ծխելու արգելք գոյություն չունի առողջապահական, կրթական, կառավարական հիմնարկներում, աշխատավայրում, թատրոնում եւ կինոթատրոնում, ռեստորաններում եւ գինետներում: Օրինակ, մեր հարեւան Վրաստանում այդ բոլոր վայրերում մասնակի սահմանափակումներ են գործում, Ադրբեջանում, բացի գինետներից եւ ռեստորաններից, մյուս բոլոր վայրերում ծխելու լրիվ արգելք է դրված: Ուսումնասիրության մեջ ներառված երկրների մեծ մասում նույնպես ծխելու սահմանափակումներ նախատեսված չեն միայն ռեստորաններում եւ գինետներում, մյուս վայրերում գործում է լրիվ կամ մասնակի արգելքը: Հայաստանի փոխադրամիջոցներում (ավտոբուս, տաքսի, գնացք, օդային փոխադրամիջոցներ) եւս ծխելու սահմանափակում գոյություն չունի: Այս ցուցանիշով արդեն մեր երկիրը միայնակ է: Տարածաշրջանի մյուս բոլոր երկրներում տրանսպորտի տարբեր տեսակներում գործում են մասնակի սահմանափակումներ կամ լրիվ արգելք:

Սակայն, կարծում ենք, ծխախոտամոլության տարածման հիմնական խթանը ծխախոտի գովազդն է: Ճիշտ է, Ազգային ժողովում առաջին քայլն այս ուղղությամբ կատարվեց եւ ընդունվեց օրենք, որով արգելվում էր ծխախոտի գովազդը հեռուստատեսությամբ եւ ռադիոյով, բայց ակնհայտ է, որ սա կիսատ քայլ էր: Նույն հեռուստատեսությամբ եւ ռադիոյով, մասնավորապես հեռուստահաղորդումը հովանավորելու ձեւով, հնարավորություն է ստեղծված քողարկված գովազդի համար: Շարունակվում է պահպանվել ծխախոտի գովազդի թերեւս ամենաազդեցիկ ձեւը՝ գովազդային խոշոր վահանակները փողոցներում: Վերջիններս տեղադրված են ամենանկատելի վայրերում, շատ հաճախ դպրոցների մոտ: Այսինքն, հասանելի են նաեւ երեխաներին, անչափահասներին: Հեռուստատեսությամբ քողարկված եւ վահանակների վրա ծխախոտի գովազդի առկայությունը, փաստորեն, ի չիք է դարձնում հեռուստատեսությամբ եւ ռադիոյով գովազդն արգելելու օրենքի ազդեցությունը:

Ծխելու սովորության առաջացմանը նպաստում են նաեւ ծխախոտատուփերի գրավիչ ձեւավորումը եւ առողջության մասին վտանգի խիստ փոքր (տուփի 4 տոկոսը) եւ ոչ ազդեցիկ զգուշացումը: Օրինակ՝ Եվրամիության երկրներում նախազգուշացումը պետք է լինի ոչ պակաս, քան տուփի ընդհանուր մակերեսի 30 տոկոսը: Իսկ զգուշացումները պետք է հստակ լինեն: Օրինակ՝ ծխողներն ավելի երիտասարդ են մահանում, ծխելը խցանում է երակները եւ առաջացնում սրտի կաթված, ծխելն առաջացնում է թոքերի քաղցկեղ, ծխելը վնաս է ձեր մաշկին եւ այլն:

Ամփոփելով ուսումնասիրության տխուր վիճակագրություն փաստող ցուցանիշները, այն եզրակացությանն ենք հանգում, որ արդյունավետ հակածխախոտային քաղաքականություն իրականացնելու առումով Հայաստանը դեռ բավականին անելիքներ ունի: Ամենազարմանալին այստեղ այն է, որ ծխախոտ արտադրող եւ հատկապես ներմուծող ընկերությունների կողմից ծխախոտի գովազդը սահմանափակելու դեմ ուղղված լուրջ լոբբինգի բացակայության պայմաններում ոչ օրենսդիր, ոչ գործադիր իշխանություններն առանձնապես չեն շտապում գործնական քայլեր ձեռնարկել: Գուցե նրանց համար կան առավել կարեւոր հարցեր, քան մեր բնակչության առողջությունն է:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՆԴԻՍԱՏԵՍԵՐ

Շարունակվող պատերազմին զոհ են գնում երեխաները

Լուսանկարիչ Գեռման Ավագյանը տարիներ առաջ Երեւանի կույրերի դպրոցում հանդիպելով Լեռնային Ղարաբաղի եւ Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում պատերազմից տուժած կույր երեխաների՝ նրանց հետքերով մեկնում է Ղարաբաղ եւ լուսանկարում 50 երեխայի, որոնք դժբախտացել են պատերազմից հետո անվերահսկելի մնացած զինամթերքի պատճառով: Ու ամեն տարի նա գնում է տեսակցելու իր փոքրիկ հերոսներին, որոնք օր-օրի հասակ են նետում՝ ցավալիորեն համակերպված իրենց խեղված վիճակներին: Գեռման Ավագյանը պատրաստվում է գիրք հրատարակել տուժած երեխաների եւ ղարաբաղյան պատերազմի ընթացքում օգտագործված զինամթերքի բոլոր տեսակների լուսանկարներով, որը դասագրքի նշանակություն պետք է ունենա Լեռնային Ղարաբաղի դպրոցներում, որտեղ երեխաներին ծանաչելի դառնան իրենց բնակավայրերի տարածքներում նետված ականները, ռումբերը եւ այն զինատեսակները:

Գեռման Ավագյանի այս նախագծի հիման վրա «Շողակաթ» հեռուստաընկերության՝ «Ինտերնյուս» հասարակական կազմակերպության դրամաշնորհային աջակցությամբ պատրաստած տեսաֆիլմի պրեմիերային դիտումը կայացավ երեկ՝ Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի վեհարանի հանդիսասրահում՝ Վեհափառ հայրապետի աղոթքական եւ օրհնության խոսքից հետո:

«Պատերազմի շարունակությունը» տեսաֆիլմը ներկայացնող իր խոսքում «Շողակաթ» հեռուստաընկերության արտադրական տնօրեն Տիգրան Պասկեւիչյանը նկատեց, որ պատերազմից հետո ականապատերը շատ ավելի մնացել են հայկական տարածքում, քան ադրբեջանական, բայց նրանք արդեն նմանատիպ մի գիրք հրատարակել են ադրբեջանական ականազերծման ազգային գործակալության եւ UNISEF-ի համատեղ ջանքերով:

Ֆիլմի հեղինակները՝ ռեժիսոր Արա Շիրինյանը, սցենարիստ Սուսաննա Պետրոսյանը, «գլխավոր հերոսը» Գեռման Ավագյանը, առաջադրում են երեք հիմնական խնդիր՝ բնակավայրերի ականազերծում, որով զբաղվում է միջազգային Hallo Trust կազմակերպությունը, եւ որը նաեւ որոշակիորեն աջակցել է նկարահանումներին: Երկրորդ՝ հաշմանդամ դարձած երեխաների բուժօգնության հարցը, քանի որ նրանք գյուղաբնակներ են, որոնք հաճախ զրկված են առողջապահական նվազագույն միջոցներից: Եվ երրորդ՝ քարոզչությունը, նպատակ ունենալով իրազեկելու երեխաներին եւ նրանց ծնողներին դպրոցում, տնամերձերում եւ այլուր «դարանակալված» այդ մահաբեր զինամթերքի մասին:

Վաղուց ավարտված պատերազմի շարունակության այս դրվագներն ընդդարմացնող տխրություն էին ծնում ու ասելիքը սառչում էր: Էկրանից մեզ նայող 10 երեխաները՝ նկարահանված Լեռնային Ղարաբաղի գյուղերում եւ Իջեւանի տարածքում, չնայած անասելի դժվար վիճակների, զարմացնում էին տոկունությամբ, կամքի ուժով ու ձգտումով: Նրանց բոլորի խեղված ճակատագիրը հետեւանք է չիմացության կամ պատահականության: Այս երեխաները զբոսանքի ժամանակ հետաքրքրությունից գտնելով անծանոթ եւ խորհրդավոր հրապուրիչ իրը՝ շուռ ու մուռ տալով զոհ են դառնում, կուրանում, զրկվում ձեռքից կամ ոտքից, ֆիզիկապես խեղանդամվում: Ահա նրանցից մեկը՝ Արտակը տեսողությունը կորցնելով՝ հաղթում է կույրերի համար ինտելեկտուալ խաղում ու շահում համակարգիչ: Երազում է փաստաբան դառնալ՝ ԼՂ-ի հարցը լուծելու համար:

Մեկ ուրիշը՝ Հակոբը, 6 տարեկանում երկու հորեղբոր տղաների հետ գտնում է գնդակ հիշեցնող «խաղալիքը» եւ սկսում է խաղալ, զոհվում են մյուս երկուսը, ինքը՝ վիրավորվում եւ այսպես շարունակ... Հայրերը զոհվում են պատերազմում, իրենց որդիները՝ խաղաղ ժամանակներում: Պատերազմը շարունակվում է, շարունակվում ոչ միայն հիշողության մեջ, այլեւ իրականում, իր դաժան մնացուկների միջոցով:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ՕՊԵՐԱՏԻՎ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Նռնակի հետ անզգույշ վարվելուց մահացել է 46 տարեկան մի քաղաքացի

Դեկտեմբերի 13-ին ոստիկանության Տավուշի բաժին հիվանդանոցից հաղորդվել է, որ ոտքերի եւ ողնաշարի մասում վնասվածքներով իրենց մոտ են տեղափոխվել 1958 թ. ծնված Վանիկ Բաբայանը եւ 1956 թ. ծնված Արոս Ճ.-ն: Վանիկ Բաբայանը հիվանդանոցում մահացել է, իսկ Արոս Ճ.-ն իր բացատրության մեջ նշել է, որ ինքը եւ Վանիկ Բաբայանը վնասվածքները ստացել են իրենց տանը Վանիկ Բաբայանի՝ ԵՖ-1 տիպի նռնակի հետ անզգույշ վարվելու հետեւանքով առաջացած պայթյունից: Հանգամանքները պարզվում են, քննությունը վարում է դատախազությունը:

Շմոլ գազից թունավորում

ԱԻՆ լրատվական կենտրոնից տեղեկացանք, որ դեկտեմբերի 14-ին, 3:10-ին Գյումրի քաղաքի Ֆրունզեի փողոցի թիվ 201 տան բնակիչներ Հայկ Նալչաջյանը եւ Աստղիկ Նալչաջյանը թունավորվել են շմոլ գազից ու տեղափոխվել հիվանդանոց: Նրանց վիճակը, ըստ բժիշկների, միջին ծանրության է:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Հմայակի շոուն տարեմուտից առաջ

«Եթե ուզում ես մի բան ձախողել, հանձնարարիր Հմայակին կամ Սադոյանին»

Երեկ Ազգային ժողովում 2005 թվականի բյուջեի նախագծի մասին արտահայտվեցին ԱԺ խմբակ-խմբակցությունների ներկայացուցիչները: Նրանց ելույթների էությունն արտասովոր ոչինչ չէր պարունակում, քանի որ ամեն ինչ արդեն ասել էին երկարատեւ քննարկումների ընթացքում: Մասնակի թերություններ նշելով հանդերձ նրանք բոլորը դրական գնահատեցին 2005 թվականի ֆինանսական գլխավոր փաստաթուղթը:

Երեկ ԱԺ-ի իրադարձությունների կենտրոնում, սակայն, պատգամավոր Հմայակ Հովհաննիսյանի տարեվերջյան շոուն էր: Հայտնի չէ, թե ինչ դրդմամբ, հենց նստաշրջանի ավարտից հետո նա ստորագրահավաք կազմակերպելու հայտնություն էր հղացել, ստորագրահավաք հանուն նոր արտահերթ նստաշրջանի՝ ավանդների վերադարձման օրինագիծն օրակարգ մտցնելու եւ քննարկելու համար:

Երեկ Հմայակը ԱԺ միջանցքներում դռնեդուռ ընկած ստորագրություններ էր հավաքում, եւ ժամը 16.30-ի դրությամբ արդեն 34 ստորագրություն էր հավաքել: Հիշեցնենք, որ արտահերթ նստաշրջան հրավիրելու համար անհրաժեշտ է պատգամավորների մեկ երրորդի համաձայնությունը, այսինքն 44 ձայն:

«Օրինաց երկիր» կուսակցությունից ոչ ոք դեռ չէր ստորագրել, բացի Սամվել Բալասանյանից, եւ մյուսներին էլ ներառելով, Հմայակը 50 ստորագրություն կունենար դեռ մինչեւ 24 ժամը լրանալը: Դաշնակները եւս խոստացել էին աջակցել նրան, եւ միայն Հանրապետականն անզիջում է այս հարցում:

Երբ Հմայակին հիշեցրինք, որ նախորդ օրը վարչապետը բավական կտրուկ հայտարարեց, որ Հանրապետականն այս գործընթացին չի մասնակցում, եւ որ ԱԺ-ում այդ հարցը չի քննարկվի, նա պատասխանեց. «Ես հո հեղափոխության կոչ չեմ անում, ես կանոնակարգով նախատեսված գործընթաց եմ նախաձեռնել, եթե Հանրապետականը չմասնակցի, բայց մյուս բոլորը մասնակցեն, ես կհավաքեմ ոչ թե 44, այլ շատ ավելի ձայներ»:

Արշակ Սադոյանի՝ «Արմենտելի» խնդրի հետ կապված ստորագրահավաքի ձախողումից հետո այս նոր նախաձեռնությանը եւս ԱԺ-ում ոչ ոք չի հավատում: «Եթե ուզում ես մի բան ձախողել, հանձնարարիր Հմայակին կամ Սադոյանին», այսպես է գնահատում նրանց էնտուզիազմը նրանց գործընկեր Մանուկ Գասպարյանը, Հմայակը՝ քանի որ գիշերները մենակ է քնում, «պրիյոմները» «Օրինաց երկրի» վրա է բանեցնում, բայց չգիտի որ այդ պրիյոմների տակ է մնալու»:

Ավանդների վերադարձման ջատագով «Օրինաց երկիրը» շարունակում է պնդել, որ ցանկության դեպքում մեր կառավարությունը կարող է միջոցներ գտնել ավանդները վերադարձնելու համար: Նրանց հաշվարկներով դրա համար անհրաժեշտ է 3 մլրդ դրամ, որը բյուջեի 375 մլրդ դրամ ծախսային մասի առկայությամբ հնարավոր է բավարարել:

Որոշ կանխատեսումների համաձայն Հմայակի անժամանակ արարքը ներշնչված է «վերեւից», «Օրինաց երկրին» հարվածի տակ դնելու համար:

Իսկ ընդհանրապես, այս շոուների շնորհիվ տարեմուտի օրերն ուրախ են անցնում խորհրդարանում:

Ականջդ բեր՝ ասեմ

Մանուկ Գասպարյանը համոզված է, որ մեր ընդդիմության բոլոր ներկայացուցիչներն էլ ուզում են խորհրդարան վերադառնալ, բայց ոչ ոք չի ուզում առաջինը խոստովանել: Համենայն դեպս, պատգամավորի տվյալներով, «Արդարություն» դաշինքի նիստերից մեկում քննարկվելու է այդ խնդիրը, եւ նրանք հանդես կգան համապատասխան հայտարարությամբ: Եվ այս նորույթը իբրեւ սենսացիա նա հրամցրեց լրագրողներին:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԹ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
Ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Ընդհանուր լրատուական ծառայութիւն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ **Անցուդարձ**

Զանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատը մասնավորեցվել է 132 մլն դոլարով

Մինչդեռ կառավարության պաշտոնական ինտերնետ էջում նշված արժեքը 40 մլն դոլար է

Հայաստանի խորհրդարանի համաձայնությամբ Զանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատի մասնավորեցման պայմանագիրը երեկ ստորագրեցին Հայաստանի առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարար Կարեն Ճշմարիտյանը եւ կոմբինատի նոր սեփականատերերը՝ «Քրոնիմետ» ընկերության նախագահ Գյունտեր Պիլարսկին, «Մաքուր երկաթի գործարան» ընկերության նախագահ Գենիկ Կարապետյանը, «Զանգեզուր մայնինգ» ընկերության նախագահ Մախիմ Հակոբյանը եւ «Արմենիան մոլիբդենիում փրոդաքշն» ընկերության նախագահ Կարեն Կարապետյանը:

Կոմբինատի մասնավորեցման ամբողջ ընթացքը ներկայացնելով, Կարեն Ճշմարիտյանը հայտնեց, որ ձեռքբերման առաջարկներ էին ներկայացրել ռուսական «Սոյուզմետալը» 40 մլն դոլարով, գերմանական «Քրոնիմետը»՝ 130 մլն դոլարով եւ ամերիկյան «Կոմսաուպը» նույնպես 130 մլն դոլարով: Ըստ նախարարի, վերջինիս առաջարկն ավելի շատ ուղղված էր ձեռնարկության զարգացմանը, մինչդեռ «Քրոնիմետը» ներկայացրել էր ճյուղի զարգացման ծրագիր: Սկզբնական շրջանում առաջարկվել էր օտարերկրյա երկու ընկերություններին համատեղ առաջարկ ներկայացնել, բայց ամերիկյան ընկերությունը հետագայում հրաժարվեց մասնավորեցման համար անհրաժեշտ նախնական վճարումները կատարելուց: Դրանից հետո գերմանական ընկերությունն առաջարկեց տեղական ընկերությունների հետ համատեղ Զանգեզուրի ՊՄԿ-ի մասնավորեցման ծրագիրը:

Առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարը հայտնեց, որ կոմբինատը մասնավորեցվել է 132 մլն դոլարով, որից 45 մլն դոլարը սեփականատերերը պետք է վճարեն մինչեւ հունվարի 1-ը, իսկ 87 մլն դոլարը՝ 2005 թ.: Ինչ վերաբերում է մեր թերթի նախորդ համարում տպագրված հրապարակմանը, ըստ որի կոմբինատը վաճառվել է մոտ 40 մլն դոլարով, ապա դրա աղբյուրը եղել է կառավարության պաշտոնական տեղեկատվությունը: Մասնավորապես կառավարության պաշտոնական ինտերնետ էջում գործարքի մասին բառացիորեն գրված է հետեւյալը. «...գործարքը որոշել է նշված ընկերության պետական սեփականություն հանդիսացող 957334 հատ բաժնետոմսերը յուրաքանչյուրը 20 հազար դրամ անվանական արժեքով, որոնք կազմում են Զանգեզուրի ՊՄԿ-ի կանոնադրական կապիտալի 100 տոկոս բաժնետոմսերը, մասնավորեցնել «Քրոնիմետ» ընկերությանը (Գերմանիա), «Մաքուր երկաթի գործարան» ԲԲԸ-ին, «Արմենիան մոլիբդենիում փրոդաքշն» ՓԲԸ-ին, «Զանգեզուր մայնինգ» ՍՊԸ-ին բաժնետոմսերի համապատասխանաբար 60, 15, 12,5 եւ 12,5 տոկոս հարաբերակցությամբ»: Դոլարային արտահայտությամբ, հիշյալ 957334 բաժնետոմսերը անվանական 20 հազար դրամ արժեքով, ընդհանուր առմամբ կազմում են մոտ 40 մլն դոլար: Ի դեպ, այս տեղեկատվությունը մինչ այժմ կառավարության ինտերնետ էջում ուղղված չէ: Թե ինչո՞ւ է կառավարության պաշտոնական տեղեկատվության մեջ որպես մասնավորեցման գին նշվել վերոնշյալ թիվը, մեր հարցին Կարեն Ճշմարիտյանը պատասխանեց, որ դա բաժնետոմսերի անվանական արժեքն է եղել, ինչն էլ պաշտոնական էջում թյուրիմացության առիթ է դարձել:

PHOTOLURE

Ինչ վերաբերում է ներդրումային ծրագրին, ապա 2005-2008 թթ. կներդրվի 100-130 մլն դոլար, իսկ մինչեւ 2012 թ.՝ ընդհանուր առմամբ 280-350 մլն դոլար: Արդյունահանման ծավալները կավելանան 1,5-2 անգամ, մոլիբդենի եւ պղնձի վերջնական մշակումը կկատարվի Հայաստանում: Կարեն Ճշմարիտյանը հայտնեց, որ արդեն այս տարի Հայաստանից մոլիբդենի հանքանյութ չի արտահանվել, այն ամբողջությամբ մշակվել եւ արտահանվել է որպես ֆերոմոլիբդեն, ինչն անհամեմատ ավելի բարձր արժեք ունի: Ավելին, Զանգեզուրի պղնձամոլիբդենային մասնավորեցմամբ հավանաբար Հայաստանի պաշարները չբավարարեն եւ հանքանյութը ներմուծվի:

Գյունտեր Պիլարսկին իր գոհունակությունը հայտնեց հայկական ձեռնարկության մասնավորեցմամբ, նշելով, որ «Քրոնիմետը» միջազգային առեւտրային խումբ է, որն այս տարի մոտ 1 մլն տոննա հումք է առաքել պողպատաձուլական ձեռնարկություններին: Նա նաեւ նշեց, որ մեծ վստահություն ունի Հայաստանի ապագայի նկատմամբ, ինչով էլ պայմանավորված է նոր ներդրումներ կատարելու ծրագիրը: Ի դեպ, այս ընկերությունը նաեւ «Մաքուր երկաթի գործարան» ընկերության 51 տոկոսի սեփականատերն է եւ վերջինիս նախագահ Գենիկ Կարապետյանի համագործակցությամբ, համագործակցությունը «Քրոնիմետի» հետ շարունակվում է արդեն 10 տարի: Միջին աշխատավարձն այստեղ 200 դոլար է, ապագայում կդառնա 250 դոլար:

Զանգեզուրի ՊՄԿ-ի վերաբերյալ «Զանգեզուր մայնինգի» նախագահ Մախիմ Հակոբյանը հայտնեց, որ տարեկան արդյունահանվում է 8,2 մլն տոննա, մասնավորեցումից հետո դա կհասցվի 12-14 մլն տոննայի: Միջին աշխատավարձը 97 հազար դրամ է, եկող տարի կդառնա 120 հազար դրամ, իսկ աշխատակիցների թիվը կհասնի 4-4,5 հազարի:

Վերոնշյալ ընկերություններից ամենաանհայտի՝ «Արմենիան մոլիբդենիում փրոդաքշնի» նախագահ Կարեն Կարապետյանը տեղեկացրեց, որ ձեռնարկությունը գտնվում է Երեւանում, «Էներգոհամալիր» ընկերության հարեւանությամբ, ունի 5000 տոննա հանքանյութ մշակելու հզորություններ:

Հիմնականը, որ պայմանագրի ստորագրման արարողությունից հետո մասնավոր զրույցների ժամանակ շեշտում էին ոլորտի ներկայացուցիչները, այն էր, որ այս գործարքը կնպաստի ոչ միայն Քաջարանի, այլեւ ամբողջ Զանգեզուրի տարածաշրջանի զարգացմանը, ինչպես նաեւ Հայաստանի ներդրումային վարկանիշի բարձրացմանը:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

«ՆԱՏՕ-ի եւ Հայաստանի ռազմական ...

1-ին էջից

Երեկ Երեւանում ավարտվել է սկսել ՆԱՏՕ-ի ռազմական կոմիտեի գործընկերների եւ համագործակցության հարցերով աշխատանքային խմբի սեմինարը, որին մասնակցում են 34 պետությունների՝ ՆԱՏՕ-ի 23 անդամ երկրների եւ 11 գործընկեր երկրների ներկայացուցիչներ: Դեկտեմբերի 13-ին նույն էր անցկացվել Թբիլիսիում:

Աղաբեկյանն ասել է, որ երեւանյան սեմինարի ընթացքում հիմնական ուշադրությունը հասկացվում է «Գործընկերություն հանուն խաղաղության» (ԳՀԽ) ծրագրի շրջանակներում ՆԱՏՕ-ի անդամ երկրների եւ Հյուսիսատլանտյան դաշինքի գործընկերների ռազմական համագործակցության հետագա զարգացման հարցերին: Աղաբեկյանն ասել է, որ ՆԱՏՕ-ի հետ Հայաստանի հարաբերությունները զարգանում են «ասիմետրիկ ընդլայնման» մեթոդով:

Հայաստանի եւ ՆԱՏՕ-ի, ինչպես նաեւ դաշինքի առանձին անդամների միջեւ գոյություն ունեցող անհրաժեշտ իրավապայմանագրային դաշտը թույլ է տալիս հայկական կողմին մասնակցել ԳՀԽ ծրագրի շրջանակներում անցկացվող տարբեր միջոցառումների: «Դա թույլ կտա մեզ ստեղծել ՆԱՏՕ-ի հետ համատեղելի ստորաբաժանումներ, որոնք կկարողանան կատարել տարբեր գործառույթներ ու մասնակցել խաղաղարար եւ նույնիսկ խաղաղության պարտադրման գործողություններին», ասել է Աղաբեկյանը:

Իր հերթին ՆԱՏՕ-ի միջազգային ռազմական շտաբի ներկայացուցիչ, բրիգադի գեներալ Ֆերենց Կալմարը երեկ Երեւանում հայտարարել է, որ ՆԱՏՕ-ի եւ Հայաստանի ռազմական համագործակցությունը գերազանց է ընթանում: «Մենք բարձր ենք գնահատում այն ջանքերը, որոնք գործադրում է Հայաստանը մեր համագործակցության զարգացման համար», ասել է Կալմարը:

Հայաստանն ինտենսիվորեն աշխատում է ՆԱՏՕ-ի հետ Գործընկերության անհատական ծրագրի մշակման ուղղությամբ, որը պատրաստ կլինի 2005 թ., ասել է Աղաբեկյանը՝ դա համարելով «նշանակալի առաջխաղացում»:

Աղաբեկյանը նշել է, որ եթե ընթացիկ տարում Հայաստանը մասնակցել է ՆԱՏՕ-ի հովանու ներքո անցկացված 5 զորավարժությունների, ապա 2005 թ. մտադիր է մասնակցել 8-ին:

ՄԱՄՈՒԼ

Օսկանյանն ու Մամեդյարովը հաղթահարել են խոչընդոտները

1-ին էջից

ԵԱՀԿ արտգործնախարարների խորհրդի օրերս ընդունած հայտարարության մեջ ասվում էր, որ, «հիմնվելով «Պրահայի գործընթացի» արդյունքների վրա, Մինսկի խմբի համանախագահները սպասեմբերին Աստանայում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահներին ներկայացրին մի բանակցային շրջանակ, որ կարող է հանդիսանալ կարգավորման հիմք»:

Ենթադրվո՞ւմ է ԼՂ անմիջական մասնակցությունը բանակցային գործընթացին եւ ի՞նչ կարգավիճակով: Հարցին արտգործնախարարը պատասխանեց այսպես. «Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ պրահյան ձեւաչափով կշարունակվեն թերեւս մինչեւ որոշ փուլ, մինչեւ որ անխուսափելի լինի ԼՂ մասնակցությունը: Այս պահի դրությամբ ինչպիսի ձեւաչափ եղել է վերջին մի քանի տարիների ընթացքում, կպահպանվի»:

Մեկ տարի առաջ, երբ ժնեւում առաջին անգամ հանդիպեցին Ռոբերտ Քոչարյանն ու Իլհամ Ալիեւը, Օսկանյանը հայտարարեց, որ Հայաստանի համար կարեւոր է իմանալ՝ պատրա՞ստ է արդյոք Ալիեւ կրտսերը շարունակելու այն կետից, որտեղ կանգ էր առել հայրը: Այսօր, երբ խոսվում է պրահյան ձեւաչափի մասին, կարելի՞ է ենթադրել, որ բանակցությունները շարունակվում են այն կետից, որտեղ կանգ էին առել Քոչարյանն ու հանգուցյալ Ալիեւը:

«Ես չէի ցանկանա միանշանակ հարցն այդպես ձեւակերպել: Ես ուղղակի կարող եմ ասել, որ Հայաստանի դիրքորոշման մեջ փոփոխություններ չկան: Մեր մոտեցումները մնում են նույնը, եւ այսօր այն, ինչ կա այդ շրջանակների մեջ, մեզ համար բավարար է բանակցությունները շարունակելու համար», ասաց Օսկանյանը:

Հայաստանի արտգործնախարարն ուշադրություն չի դարձնում, թե ադրբեջանական կողմը հանրությանն ինչպե՞ս է մատուցում ղարաբաղյան կարգավորման շուրջ այսօր ընթացող խորհրդակցությունները: «Ես հիմնվում եմ նրա վրա, որ լսում եմ իմ ականջով եւ այն, ինչ ես քննարկում եմ բանակցությունների ընթացքում: Այն, ինչ քննարկում ենք, կարծում եմ, ընդհանուր ինչ-որ շրջանակ է ստեղծում բանակցությունները շարունակելու համար: Չեմ ուզում ուշադրություն դարձնել, թե Ադրբեջանն այս բոլորն իր ներքին իրավիճակից կամ շահերից ելնելով ինչպես է մատուցում իր հանրությանը: Փաստորեն երկու զուգահեռ գործընթացներ են գնում՝ խսկական բանակցությունները եւ այն, ինչ մատուցվում է (ադրբեջանական) հանրությանը», ասաց Օսկանյանը:

Վերջերս Հայաստանի առաջին նախագահը հիշատակելի լրատվամիջոցներին տված կիսագաղտնի հարցազրույցում ասել էր, որ Ղարաբաղի հարցում Հայաստանը հետ չի բերի 1997 թ. կորցրածը: Օսկանյանը, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի օրոք տարիներ շարունակ եղել է Մինսկի խմբի շրջանակներում անցկացվող բանակցություններում հայկական պատվիրակության ղեկավարը, նկատեց, որ «եթե կա ժողովրդական պահանջ, ենթադրենք, գնալ փուլային տարբերակի, այդ հարցն իսկապես պետք է բարձրացվի, խորհրդարանը քննարկի հարցը, իշխանությունների առաջ խնդիր դնի, ինչպես հաճախ արվում է, որ մենք գտնում ենք, թե ժամանակ ենք կորցնում, իշխանությունները սխալ են գործում, պետք է գնալ փուլային տարբերակով»:

Օսկանյանը կարծում է, որ հարցը պետք է մամուլում առողջ քննարկման առարկա դառնա. «Իսկապես, առաջին նախագահի հիմնական բողոքներից մեկն այն է եղել, որ երբեք ԼՂ հարցի շուրջ դեսպանային քննարկում չի եղել, դա միշտ եղել է փակ փակագծված, անհասկանալի, մարդկանց հարվածելու, իշխանություններին քննադատելու միջոց»:

Հայաստանի արտգործնախարարը կարծում է, որ «բոլոր տարբերակներն էլ տարբերակներ են՝ լավ կամ վատ»: Օսկանյանը չի առաջնորդվում «այս տարբերակը դավաճանական է, մյուսը՝ հերոսական» կարգախոսով: «Մենք պետք է խնդիրը լուծենք, պիտի այդ ուղղությամբ աշխատենք... Բոլորս շահագրգռված ենք այս հարցը լուծելու այնպես, որ մեր ազգային շահերին չհարվածի, Հայաստանը չթուլացնի, ԼՂ այսօր ձեռք բերված հաջողությունները չկորցնի... Մոտեցումների խնդիր է, այդ պատճառով հարցերին դավաճանական կամ հերոսական կատեգորիաներով պետք չէ նայել: Պետք է նայել՝ որն է մեր շահերից բխում, որն է հնարավոր, որը՝ ոչ, ինչ ենք կորցնում, ինչ՝ շահում, միջինը որն է»:

Հիշեցնենք, որ այս տարվա հունիսի 3-ին ԵՊՀ-ում ուսանողների հետ հանդիպման ընթացքում Վարդան Օսկանյանն ասել էր, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականի բուն պատճառը Ղարաբաղի հարցը չէր: Բուն պատճառներն այլ էին եւ չի կարելի ասել, թե նա հեռացավ Ղարաբաղի պատճառով, նկատել էր արտգործնախարարը:

«Հայոց ցեղասպանության խնդիրը դուրս է եկել հայկական շրջանակներից»

Հայաստանի արտգործնախարարը կարծում է, որ Հայոց ցեղասպանության խնդիրը դուրս է եկել հայկական շրջանակներից, «դա արդեն համամարդկային խնդիր է»: Վարդան Օսկանյանը ողջունեց նախօրեին Ֆրանսիայի արտգործնախարարի հայտարարությունը եւ հավելեց, որ Եվրոմիությունը Հայոց ցեղասպանության հարցը համամարդկային տեսանկյունից է դիտարկում:

«ԵՄ-ը կառուցված է որոշ համամարդկային սկզբունքների վրա, եւ ամեն մի երկիր, որ պետք է անդամակցի ԵՄ-ին, պետք է դավանի այդ բոլորը: Կարծում եմ, այդ շրջանակների մեջ է, որ Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցը տարբեր երկրներ բարձրացնում են Թուրքիայի առաջ», ասաց Օսկանյանը:

«Ֆրանսիան Թուրքիայից կպահանջի ճանաչել նախորդ դարասկզբի Հայոց ցեղասպանությունը՝ ԵՄ-ին նրա անդամակցության բանակցությունների ընթացքում: Մենք կբարձրացնենք այդ հարցը: Թուրքիայի նման մեծ երկիրը պարտավոր է հիշել: Հավատում եմ, որ կգա ժամանակը եւ Թուրքիան կընդունի իր անցյալը, կհաշտվի դրա հետ եւ կճանաչի այս ողբերգությունը», ասել էր արտգործնախարար Միշել Բարնիեն:

Թուրքիայի արտգործնախարարությունն անմիջապես արձագանքել է Ֆրանսիայի արտաքին գերատեսչության ղեկավարի հայտարարությանը. «Մենք չենք ճանաչում եւ երբեք չենք ճանաչի ոչ մի այսպես կոչված ցեղասպանություն»:

Թ. Հ.

Ուղղում

«Ազգի» դեկտեմբերի 14-ի համարում լույս տեսած «Ամանորի շեմին՝ հնամաշ հագուստ ծնողազուրկ երեխաներին» վերտառությամբ հոդվածի մեջ տեղ է գտել սխալ տեղեկություն: «Որբերի եւ որբեւայրիների» ծրագիրը ոչ թե «Արմենակոբ» մշակութային կենտրոնինն է, այլ պատկանում է «Դիակոնիա» բարեգործական հիմնադրամին, որն ընդամենը «Արմենակոբ» մշակութային կենտրոնում տարածք է վարձակալում: Թյուրիմացությունը ծագել է այն բանից, որ «Արմենակոբ» կենտրոնի անունը նշված է եղել «Դիակոնիայի» պիտակներում:

«Մեզ միայն ուշադրություն է անհրաժեշտ», ասում է հայ չեռնոբիլցին

Գնդապետ **Վլադիմիր Սոկոլյանը** սիրով եւ հպարտությամբ է պատմում իր զինվորական անցյալի մասին, ուր առանձնահատուկ տեղ է գրավում մասնակցությունը Չեռնոբիլի աղետի հետեւանքների վերացման աշխատանքներին: Նա ցույց է տալիս իր բազմաթիվ պատվոգրերը եւ շնորհակալագրերը, որոնց թվում է նաեւ Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի պատվոգիրը: «1986 թ. ես Սովետական Հայաստանի քաղաքացիական պաշտպանության շտաբի հակաճառագայթման եւ հակաքիմիական պաշտպանության բաժնի պետն էի: Մենք շատ կարեւոր առաջադրանք ունեինք՝ փակել վթարի ենթարկված բլոկը: Չեռնոբիլում աշխատել եմ մոտ մեկ ամիս: Հուլիսին սկսված 60 մետր երկարությամբ եւ 15 մետր հաստությամբ սարկոֆագի շինարարությունը ավարտեցինք հոկտեմբերին», պատմում է գնդապետ Սոկոլյանը: Չեռնոբիլի աղետի հետեւանքների վերացման աշխատանքներին նախկին Խորհրդային Միությունից մասնակցում էր շուրջ 1,5 մլն մարդ, իսկ Հայաստանից՝ շուրջ 3000: Իրենց սոցիալական իրավունքների պաշտպանության եւ բժշկական աշխատանքների իրականացման նպատակով 1990 թ. ստեղծում են «Չեռնոբիլ ասոցիացիա» հասարակական կազմակերպությունը: Կազմակերպության նախագահ **Գեւորգ Վարդանյանը** նշում է, որ 3000 մարդկանցից մի մասը Չեռնոբիլ է մեկնել որպես զինծառայողներ, իսկ մի մասն էլ աղետի վայր է ուղարկվել հիմնարկ-ձեռնարկությունների կողմից, ընդ որում նրանցից շատերին չէին էլ զգուշացնում, որ մեկնելու են Չեռնոբիլ: «1986 թ. ես 19 տարեկան էի, ծառայում էի Մերձբալթիկայում: Առանց զգուշացնելու մեզ տարան Չեռնոբիլ: Այդ օրերին այնտեղ հայտնված ամեն ոք հայրենիք է վերադարձել առողջական լուրջ խնդիրներով, ասում է Գեւորգ Վարդանյանը, եւ քանի որ ես ինքս էլ չեռնոբիլցի եմ, ինձ համար շատ կարեւոր է պայքարել մեր շահերի համար»: 1990 թ. չեռնոբիլցիներին տվեցին նույն սոցիալական արտոնությունները, ինչ Հայրենական պատերազմի հաշմանդամներին: Նրանք կենցաղային ծառայությունների վարձը վճարում էին 50 տոկոս զեղչով, իսկ տրանսպորտից օգտվում էին անվճար: Այժմ այդ ամենի համար նրանց տրվում է ընդամենը 3500 դրամի փոխհատուցում: Առաջին խմբի հաշմանդամներին տրվում է մոտ 19.000 դրամ թոշակ, երկրորդ խմբին՝ 14.700, իսկ երրորդ խմբին՝ 9.700 դրամ: Թեպետ բուժսպասարկումն անվճար է, սակայն դեղորայքը, որը բավականին թանկ է, վճարովի է: «Մինչ օրս չի ընդունվել «Ճառագայթման ենթարկված մարդկանց պաշտպանության մասին» օրենք, մինչդեռ Ռուսաստանում նման օրենքներ ընդունվել են մի քանի անգամ», ասում է Վլադիմիր Սոկոլյանը: «Աղետի հետեւանքների վերացմանը մասնակցած 3000 մարդկանցից 200-ից ավելին մահացել է, սակայն նրանց ընտանիքները եւս որեւէ կերպ պաշտպանված չեն: Չեռնոբիլցիների ընտանիքներում ծնվել են առողջական խնդիրներ ունեցող երեխաներ, սակայն նրանց էլ որեւէ արտոնություն չի տրվում», նշում է Գեւորգ Վարդանյանը: Նա դիմել է ամենատարբեր գերատեսչությունների, սակայն որեւէ պաշտոնյա այդպես էլ օգնության ձեռք չի մեկնել: «Ամենից սարսափելին անտարբերությունն է: Եթե, Աստված մի արասցե, մեր ատոմակայանում վթար պատահի, ո՞վ կվերացնի, երբ երիտասարդներն այսօր տեսնում են, որ չեռնոբիլցիներին օգնության ձեռք մեկնող չկա: Մինչդեռ Հայաստանը առաջիններից մեկն էր ԱՊՀ երկրների շարքում, որ օգնության ձեռք մեկնեց Ուկրաինայի ժողովրդին, եւ մինչ օրս այդ անձնազոհ մարդիկ խիզախության համար պատվոգրերի են արժանանում», ասում է Վլադիմիր Սոկոլյանը:

Մեջտեղում Վ. Սոկոլյանն է

Մինչեւ 2004 թ. մայիսը գնդապետը դասավանդում էր Վ. Սարգսյանի անվան ռազմական ակադեմիայում, իսկ այժմ՝ հանգստի անցնելուց հետո պատրաստվում է հուշեր գրել, որտեղ կանդրադառնա Չեռնոբիլին, «քանի որ» գրելու շատ նյութ կա»:

ԱՐՓԻՆԵ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Ոչ թե այս տանը, այլ այս վայրում ապրել է...

Անցած տարի, երբ Նալբանդյան 96 հասցեում գտնվող այն տունը, որտեղ 1926-37 թթ. ապրել է հայ ականավոր գրող Ակսել Բակունցը, սկսեցին քանդել, արձագանքողներից առաջիններից մեկը «**Ազգ**» օրաթերթը եղավ: Տասնամյակների վաղեմության այդ խարխլված կառույցի վերաբերյալ ժամանակին ողջամիտ մտահղացում կար վերածել Ա. Բակունցի տուն-թանգարանի, սակայն, ցավոք, չիրականացավ ֆինանսների բացակայության պատճառով: Տարիներ հետո, երբ շենքը գնած մի անձնավորություն սկսեց քանդել կառույցը, հարցին հասարակական հնչեղություն հաղորդեց «Գրական թերթը»՝ քաղաքի ձայնն ուղղելով քաղաքային իշխանություններին: Այսօր արդեն հիշյալ հասցեում հիմնավորապես վեր է խոյանում մի՝ առայժմ եռահարկ շինություն, որում անցյալի հետքն իսպառ բացակայում է՝ իհարկե, պայմանավորվածության համաձայն, պահպանելով շենքի պատին փակցված հուշատախտակը եւ շենքի մոտ քաղաքապետարանի դրած բակունցյան արձակի զրնգացող տողերով արձանագրված կարմրավուն հուշաքարը:

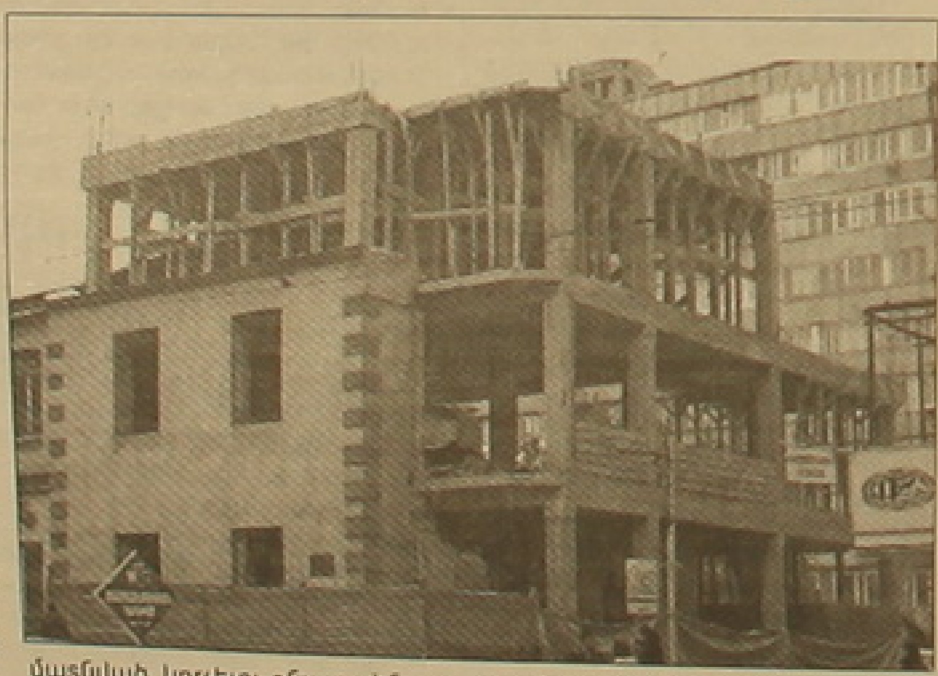

Մեր հրապարակումների եւ բողոքների հերթական «հետեւանքը» բնակելի այս նոր շինության գոյությունն է. իրողությունը սա է, իսկ թողած հուշատախտակն ու հուշասյունը ընդամենը աղոտ հիշողություն են Բակունցի ապրած օրերի:

Նման մշակութային, գրական եւ պատմական բազմաթիվ արժեքներ շատ կլինեն, որոնք անտերության մատնված կորչելու-գնալու են, որովհետեւ պետական մոտեցում եւ շահագրգռություն այս հարցում չկա, քանի դեռ պետբյուջեն հաստատող մեր ազգայինժողովականներից ոչ մեկի մտքով չի անցել եւ չի անցնում նման արժեքների պահպանության համար առանձին հատկացումներ անել:

Միջանկյալ. նկատի ունենանք, թե որքան դրամ է զուր տեղը մսխվում անմիտ բաների վրա եւ կամ օր-օրի հարստացող կազինոների, սնկի պես բուսնող ռեստորանների ու բարերի տերերի համար որոշակի գումարներ հատկացնելը ինչ մեծ բան է, որ վերականգնելու եւ կառույցը տուն-թանգարանի վերածելու համար՝ թերեւս հոգու տուրք 37-ի ողբերգական զոհերից մեր ամենապայծառ մտավորականի, ազնվագույն գրողի հիշատակին: Սակայն սրտացավության եւ նման գիտակցության բացակայությամբ այս առաջարկն առնվազն միամտություն է:

Այսօրվա մեր կորսվող հիշողությանն ու երախտամոռությանն ի պատասխան վաղը հարվածներ ստանալիս մանկամիտ հիմարի պես դարձյալ զարմանալու ենք, թե մենք ինչ էինք արել, որ պատժվեցինք:

Իսկ շենքի դիմահայաց պատին փակցված հուշատախտակի գրությունը սրբագրության կարիք ունի, որովհետեւ Ակսել Բակունցն ապրել է ոչ թե այս տանը (այն որպես այդպիսին գոյություն չունի), այլ՝ այս վայրում:

Այսպես՝ բետոնապատ մեծաղակառույցների տակ օր-օրի թաղվում են մեր հիշողությունները:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԲՈՂՈՔԻ ՑՈՒՅՑ ՓԱՐԻԶՈՒՄ

Ֆրանսահայերը պահանջում են բարեփոխել 2001 թ. հունվարի 29-ի օրենքը

Ֆրանսիայի արդարադատության նախարարության շենքի առջեւ դեկտեմբերի 9-ին բողոքի ցույց է անցկացվել Վալանս քաղաքում նոյեմբերի 27-ին տեղի ունեցած հակահայկական գործողությունների կապակցությամբ: Ցույցի կազմակերպիչն էր Իսի լե Մուլինոյի «Հայերի զգոնությունն ընդդեմ ժխտողականության» (VAN) կազմակերպությունը:

Ժամանակին **«Ազգն»** անդրադարձել է նոյեմբերի 27-ի միջադեպին: Հիշեցնենք, որ այդ օրը Վալանսի քաղաքապետարանի մոտ 5 երիտասարդ ֆրանսահայեր ստորագրություններ էին հավաքել հանրագրերի տակ, որոնցով Թուրքիայից պահանջվում էր, որպես Եվրամիությանն անդամակցելու նախապայման, ճանաչել Հայոց ցեղասպանության փաստը: Երիտասարդների վրա հարձակվել էին վեց տասնյակ թուրքեր, մարմնական վնասվածքներ պատճառել, հայհոյել եւ սպառնացել. «Մեր ծնողները կոտորել են ձեր ծնողներին: Մենք կավարտենք նրանց գործը: Բոլորիդ կվառենք»:

Փարիզյան ցույցի կազմակերպիչների նպատակն էր արդարադատության նախարարի ուշադրությունը բեւեռել ռասիզմի եւ ժխտողականության դեմ հանդիման ֆրանսահայերի անպաշտպան վիճակի վրա եւ պահանջել 2001 թ. հունվարի 29-ի օրենքի բարեփոխում: Ազգային ժողովի ընդունած այդ օրենքը թեեւ ճանաչում է Հայոց ցեղասպանությունը, բայց դատական կարգով չի հետապնդում այն ժխտողներին:

Ավելի վաղ՝ դեկտեմբերի 6-ին, VAN-ի նախագահ Սեդա Փափազյանն արդարադատության նախարարին ուղարկած նամակում շարադրել էր նոյեմբերի 27-ի միջադեպը, շեշտելով, որ ֆրանսահայ համայնքի բոլոր հոսանքները դատապարտում են այն եւ պահանջում պատժել հանցագործներին, որոնց ոստիկանները նույն օրը եւեթ ազատ էին արձակել:

Միայն 2001 թ. հունվարի 29-ի օրենքի բարեփոխումը եւ նոր օրենքի ընդունումը թույլ կտան ֆրանսահայերին ապահովագրել ռասիստների եւ ժխտողականների հարձակումներից, որոնք օրեցօր ուժեղանում են ինտերնետում, ԶԼՄ-ներում, այժմ՝ նաեւ հասարակական կյանքում:

Պ. Ք.

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Դեսպան Կիրակոսյանը նորովի է մեկնաբանում 1894-96-ի կոտորածները

Մասաչուսեթսից ստացված հաղորդագրությունը տեղեկացնում է, որ դեկտեմբերի 5-ին Հայ կաթոլիկ Սբ. Խաչ եկեղեցու «Նան եւ Մարգիս Աթինիզյան» դահլիճում տեղի է ունեցել Մ. Նահանգներում ՀՀ դեսպան դոկտ. Արման Կիրակոսյանի նոր գրքի շնորհանդեսը: Գիրքը հրատարակել է Ուեյն համալսարանի հրատարակչատունը՝ Թեքեյան մշակութային միությունից Ռուբեն եւ Նինա Թերզյանների մեկենասությամբ: Շնորհանդեսի գլխավոր բանախոսն է եղել պրոֆ. Սիմոն Փայասլյանը:

Կիրակոսյանի «Հայկական կոտորածները 1894-96 թվերին, Մ. Նահանգների զանգվածային միջոցների վկայությունները» վերնագրով գիրքը, որի նախաբանը գրել է նախկին սենատոր Ռոբերտ Դոուլը, քննում է այդ թվականների Թուրքիայի համայնքի պատմությունը եւ այն հանգամանքները, որոնք սուլթան Աբդուլ Համիդի կոտորածների պատճառ դարձան: Պատմաբանը մեծապես օգտվել է այդ ժամանակների «Ատլանտիկ մանթլի», «Նեյշն», «Կաթոլիկ ուորլդ» պարբերաթերթերի հոդվածներից:

«Օրաթերթերի փոխարեն ես ավելի շատ օգտվել եմ հանդեսներից ու պարբերաթերթերից, որովհետեւ դրանցում ավելի շատ են մեկնաբանությունները: Մենք շեշտը շատ հաճախ դնում ենք 1915 թ. ցեղասպանության վրա՝ մոռանալով, որ դրանից առաջ էլ է եղել ցեղասպանական քաղաքականություն», նշել է դեսպան Կիրակոսյանն իր ելույթում, ապա ավելացրել. «Հայրս է եղել իմ ուսուցիչը: Խորհրդային ժամանակներում ապրելով եւ ստեղծագործելով խիստ սահմանափակ հնարավորություններ է ունեցել: Իմ դեպքում տարբեր է: Ես կարող եմ հասու լինել արեւմտյան աղբյուրներին»:

Պատասխանելով այն հարցին, թե դեսպանի պարտականություններն ավարտելուց հետո կմնա՞ արդյոք Մ. Նահանգներում՝ շարունակելու իր ուսումնասիրությունները, նա պատասխանել է. «Ես դեռես ներկայացնում եմ այստեղ՝ Մ. Նահանգներում Հայաստանի Հանրապետությունը, բայց երբ ժամանակը գա, ես կվերադառնամ Երեւան՝ շարունակելու ինչպես իմ դիվանագիտական աշխատանքը, այնպես էլ իմ ուսումնասիրությունները հայկական քաղաքական ասպարեզում»:

Դոկտ. Արման Կիրակոսյանը նույն օրը նաեւ որպես պատվավոր հյուր ներկա է գտնվել օպերային երգչուհի Էլվիրա Ուզունյանի ստեղծագործական 40-ամյա հոբելյանի առթիվ կազմակերպված միջոցառմանը: Իսկ նախորդ օրը՝ դեկտեմբերի 4-ին նախագահել է Ուոթերթաունի Հայկական մշակութային կենտրոնում կայացած Հովհաննես Բաղալյանի անվան երաժշտական հիմնադրամի առաջին տարեկան խնջույքը:

Հ. Օ.

ՀՕՖ-ի տնօրենների խորհուրդը ընդլայնվում է

Հայ օգնության ֆոնդի Նյույորքյան գրասենյակից ստացված հաղորդագրությունը տեղեկացնում է, որ պարոնայք Հակոբ Գույումճյանն ու Ռանդի Սաքահգյոլյանը ընտրվել են ՀՕՖ-ի տնօրենների խորհրդի անդամներ՝ 13-ի հասցնելով անդամների թիվը:

Պրն Գույումճյանը, ըստ հաղորդագրության, սեփականատերն է Նյու Ջերսիում գործող «Մասկո»՝ ներկրման եւ արտահանման ընկերության: Ծնվել է Բուխարեստում (Ռումինիա), ուսումն ստացել է Բեյրութի ամերիկյան համալսարանի մեխանիկական ճարտարագիտության բաժնում: Հայկական համայնքի ակտիվ ու հարգված անդամներից է: Աշխատել է հայկական եկեղեցու գործադիր մարմիններում, Հովնանյան դպրոցի եւ հայկական համագումարի հոգաբարձուների կազմում:

Պրն Սաքահգյոլյանը «Ինսըրչ» արդյունաբերական կորպորացիայի հիմնադիրը, նախագահը եւ գործադիր տնօրենն է: Ունի 15 տարվա կառավարման փորձ: Դրանից առաջ զբաղվել է հրատարակչական գործունեությամբ: Ավարտել է Ռուտջըրս քոլեջի գործավարական կառավարում բաժինը: Նույնպես հայկական համայնքի երկարամյա ակտիվ անդամներից է: Եղել է ՀԲԸՄ-ի «Անդրանիկ» պարի խմբի գեղարվեստական ղեկավարն ու խորեոգրաֆը: ՀԲԸՄ-ի տնօրենների խորհրդի անդամ է:

Հ. Օ.

ԱԶԳ **Միջազգային**

Դեկտեմբերի 10-ին Ռոյթերի հարցերին պատասխանելիս, ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանն ասել էր. «Թուրքիայի արտաքին քաղաքականությունը պետք է համահունչ լինի Բրյուսելի վարած քաղաքականությանը, իսկ դա նշանակում է, որ Թուրքիայի սահմանները իրեն հարեւանների հետ չեն կարող փակ լինել»: Այնուհետեւ ՀՀ արտգործնախարարը հիշեցրել էր Վրաստանի եւ Ադրբեջանի հետ Հայաստանի ընդգրկումն «Ընդլայնված Եվրոպա. Նոր հարեւաններ» ծրագրում, ավելացնելով. «Եթե Թուրքիան չի ցանկանում իրականացնել իր ստանձնած պարտավորությունները, ապա ողջ ծրագիրը դառնում է ժամանակավրեպ՝ գոնե Հայաստանի համար»: ունի իր հաշվարկները: Պաշտպանելու առումով թերեւս հասկանալի է ամերիկյան «Նոր Եվրոպա» ծրագիրը: Դրա շրջանակներում Լեհաստանը, Չեխիան, Սլովակիան, Հունգարիան ի հակակշիռ ԵՄ-ի, որդեգրել են ընդգծված ամերիկյան կողմնորոշում, իսկ Ռումինիան ու Բուլղարիան թույլ են տվել ամերիկացիներին, որ ռազմաբազաներ կառուցեն իրենց տարածքներում:

«Նոր Եվրոպա» ծրագրով ամերիկացիներին ոչ միայն հաջողվել է կանխել ԵՄ-ի ներթափանցումն Ա- ցությունների ընթացքում Թուրքիան պետք է հաշվի իր անցյալի հետ, որովհետեւ գոյություն ունի հայերի ողբերգության հարց, ընդգծելով. «Թեեւ հարցը իր երկրի համար բանակցությունների սկզբնավորման նախապայման չէ, սակայն Ֆրանսիան դա Թուրքիայի առջեւ կդնի բանակցություններում»:

Նրա այս հայտարարությանը աշխարհի առաջնակարգ լրատվամիջոցները, թուրքական հեռուստաընկերություններն ու գործակալությունները արձագանքել են. «Ֆրան-

ԵՄ-ն անդամակցության բանակցությունների հարցում կընդառաջի Թուրքիային

Պայմանով, որ նա մինչ դրանց սկզբնավորումը կատարի ստանձնած պարտավորությունները

Պարտավորությունների պարագայում խոսքը Հայաստանի հետ հարաբերությունները կարգավորելու, նրա շրջափակումը վերացնելու եւ հայ-թուրքական սահմանը բացելու մասին է, որոնց կատարումը Թուրքիայից մինչեւ Օսկանյանի հարցն ու պատասխանը Ռոյթերին, անդամակցության բանակցությունների սկզբնավորման համար պահանջել էր Եվրոմիությունը: Ավելին, Թուրքիայի վերոհիշյալ պարտավորությունների մասին դեռեւս նոյեմբերի վերջերին մատնանշել էր թուրքական հանրային հեռուստատեսությունը:

Այլ կերպ, Հայաստանի առնչությամբ Թուրքիայի ստանձնած պարտավորություններն անմիջականորեն առնչվում են ԵՄ-ի «Ընդլայնված Եվրոպա. Նոր հարեւաններ» ծրագրին: Հետեւաբար պարտավորությունների կատարման պահանջի ներկայացումը Թուրքիային ուղղակիորեն բխում է Անդրկովկաս ներթափանցելու ԵՄ-ի վերոհիշյալ ծրագրով պայմանավորված քաղաքական հաշվարկներից:

Հարկ է սակայն նշել, որ Վրաստանում «վարդյա» հեղափոխություն իրականացնելու, ռուսական զերազդեցության տարածքների համար ԵՄ-ի հետ մրցակցելու եւ այդ տարածքները եվրոպացիների հնարավոր ներթափանցումից պաշտպանելու ԱՄՆ-ի գործելակերպն էլ րեւելյան Եվրոպայի նախկին սոցերկրներ, այլեւ ամուր պատնեշ է ստեղծվել եվրոպացիների առջեւ, որպեսզի կանխվի նրանց առաջխաղացումն Արեւելք: Ինչ վերաբերում է Անդրկովկասին, ապա ԱՄՆ-ը Վրաստանի «վարդյա» հեղափոխությունը չի կազմակերպել, ոչ էլ այնտեղ ռազմական ներկայություն է հաստատել, որ ԵՄ-ին հրավիրի: Որքան էլ Իլհամ Ալիեւն ԱՄՆ-ի եւ ԵՄ-ի միջեւ խուսանավելու համար փորձի եվրոպացիների հրավիրել Ադրբեջան, միեւնույն է, առանց Վրաստան ներթափանցելու նրանք չեն կարող արձագանքել հրավերին:

Թերեւս ԵՄ-ը կարող էր Հայաստան ներթափանցել: Դա եվրոպացիների համար ներկայություն կապահովեր նաեւ Անդրկովկասում: Սակայն այդ ներկայությունն էլ Հայաստանի հետ դիվանագիտական հարաբերությունները մերժելով եւ շրջափակելով նրան, ակնհայտորեն խոչընդոտում է Թուրքիան: Դրա հաղթահարման հրամայականը ստիպում է ԵՄ-ին, որ նա Թուրքիայի հակահայկական քաղաքականությանը հակադրի Հայաստանին առնչվող պարտավորությունները: Դրանց կատարման երաշխիք է դառնում Հայոց ցեղասպանության ճանաչման պահանջը:

Այս պահանջը վերստին հնչել է դեկտեմբերի 13-ին, երբ ԵՄ-ի անդամ երկրների արտգործնախարարները Բրյուսելում քննարկել են Թուրքիայի մասին Եվրոհանձնաժողովի զեկուցագրի 4-րդ եւ վերջին տարբերակը: Քննարկմանը Ֆրանսիայի արտգործնախարար Միշել Բառնիեն հայտարարել է, որ ԵՄ-ի հետ բանակսիան Թուրքիայից պահանջելու է ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը» ձեւակերպմամբ: Դա, ինչպես այդ մասին նշում է «Սաբահը» դեկտեմբերի 14-ի համարում, իրարանցում է առաջացրել Անկարայում: Սակայն երբ Բառնիեի ելույթի տեքստը հասել է Անկարա, որտեղ տեսել են, որ ելույթում խոսքը ոչ թե Հայոց ցեղասպանության, այլ «հայերի ողբերգության» մասին է, բորբոքված կրքերը հանդարտվել են: Ավելին, թուրքական դիվանագիտական շրջանակներն, ըստ «Սաբահի», ասել են, որ «դա խնդիր չէ»:

Այժմ հարց է ծագում՝ ո՞րն է խնդիրը: Թուրքիայի խնդիրը դեկտեմբերի 17-ին բանակցությունների սկզբնավորման մասին ԵՄ-ի գագաթաժողովի որոշման ընդունումն է, իսկ ԵՄ-ինը՝ «Ընդլայնված Եվրոպա. Նոր հարեւաններ» ծրագրին համապատասխան Հայաստանի առնչությամբ Թուրքիայի պարտավորությունների կատարումը:

«**Ազգը**» դեռեւս նոյեմբերի 27-ին, անդրադառնալով ԵՄ-ի գագաթաժողովին, կարծիք էր հայտնել, որ դրա որոշումն ըստ երեւույթին դրական կլինի, այսինքն՝ գագաթաժողովը հավանություն կտա բանակցություններին պայմանով, որ մինչ դրանց սկզբնավորումը Թուրքիան կատարի պարտավորությունները: Ֆրանսիայի արտգործնախարար Բառնիեի վերոհիշյալ հայտարարությամբ ոչ միայն հաստատվում է մեր կարծիքը, այլեւ արդարացվում են ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի ակնկալիքները ԵՄ-ից:

ՏԱԹԵՎ ՕՀԱՆՅԱՆ

Ֆրանսիայում բացվել է Եվրոպայի ամենաբարձր կամուրջը

Ֆրանսիայի հարավ-արեւմուտքում երեկ բացվել է Եվրոպայի ամենաբարձր կամուրջը՝ «Միյոն»: Պաշտոնական արարողությանը մասնակցել է նախագահ Ժակ Շիրակը: Մինչեւ շաբաթավերջ կամրջի վրայով սկսվելու է ավտոմեքենաների երթեւեկություն:

Տառն գետի վրա կառուցված «Միյո» կամրջի բարձրությունը 270 մետր է, երկարությունը՝ 2,5 կմ: Հենասյուներից մեկի բարձրակետն ունի 343 մետր բարձրություն:

Կամուրջը հնարավորություն է տալիս Փարիզից միջերկրածովյան ափ հասնել՝ շրջանցելով Միյո քաղաքի մերձակա ծանրաբեռնված ուղեհատվածները: Կամուրջը ֆրանս-բրիտանական համատեղ նախագիծ է: Ճարտարապետը բրիտանացի հանրահայտ Նորման Ֆոսթերն է, ֆինանսավորողը՝ ֆրանսիական «Էֆաժ» ընկերությունը, որը ժամանակին կառուցել էր Էյֆելի աշտարակը:

400 մլն եվրո արժողությամբ պողպատյա կամրջի ծախսերը ենթադրվում է հատուցել 75 տարում՝ ավտոմեքենաների վճարովի երթեւեկության շնորհիվ:

Որտեղից են գալիս Հալոուինի արմատները

Կաթոլիկ եկեղեցու ավանդության համաձայն, նոյեմբերի 1-ն ընդունված է որպես «Ամենայն սրբոց» օր, նախորդ օրվա իրիկնամուտը համարվում է «Ամենայն սրբոց» գիշեր: Հոկտեմբերի 31-ի գիշերը, ըստ ավանդության, անցնող տարվա մեռելների ոգիները վերադառնում են երկիր՝ բնակվելու ապրողների մարմիններում: Այդ ոգիներին վանելու համար մարդիկ իրենց տներից դուրս էին գալիս, փակում դռները, հատուկ տարազներով ծպտված շրջում փողոցներում, որպեսզի ոգիներն իրենց չճանաչեն ու չգտնեն:

Հոկտեմբերի 31-ը Ամերիկայի տարածքում ճանաչված է որպես Հալոուինի գիշեր, ըստ սովորության, մանուկները ծպտված տնետուն են ընկնում քաղցրավենիք հավաքելու, մեծահասակները եւ դիմակավորված մասնակցում են այդ «խաղին»: Ըստ էության տոնի արմատները գալիս են կաթոլիկ եկեղեցու «Ամենայն սրբոց» օրվա ոգիների հայտնության ավանդությունից:

«Նոր օր» շաբաթաթերթում Ջեորգ Ջեռլկերյանի այս տեղեկության մեջ անսովորն այն է, որ ԱՄՆ-ում այս տարի շների համար եւ ծպտվելու հատուկ տարազներ են պատրաստել՝ 200-240 դոլար արժողությամբ: Բիզնեսի աշխարհի մարդկանց համար հրաշալի առիթ է այս տոնը, մեկ օրվա համար այդպիսի գներով ապրանք վաճառելը՝ գտնված: Իսկ շները երեւի նույնպես պետք ունեն պաշտպանվելու իրենց մեջ բնակվել փորձող ոգիներից:

Մ. Բ.

ԹՈՒՐՔԻԱ-ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Ադրբեջանը մտադիր է Կարսի հետ ուղիղ կապեր հաստատել

Ադրբեջանի փոխվարչապետ Աբիդ Շարիֆովը Կարսի իշխանությունների հետ հանդիպման ընթացքում կարեւորել է Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի արեւելյան շրջանների (Արեւմտահայաստան- խմբ.) միջեւ ուղղակի կապերի հաստատումը: Այս մասին Բաքվի «525 գազետ» պարբերականին ասել է Կարսում Ադրբեջանի գլխավոր հյուպատոս Հասան Զեյնալովը: Հանդիպման ընթացքում քննարկվել է նաեւ Բաքու-Կարս-Ստամբուլ օդային եւ Նախիջեւան-Կարս ավտոբուսային հաղորդակցություն հաստատելու հնարավորությունը: Ըստ նախնական պայմանավորվածության, Կարսի նահանգի ղեկավարությունը Ադրբեջանի իշխանություններին պետք է ներկայացնի տնտեսական համագործակցության կոնկրետ առաջարկություններ:

2005 թ. փետրվարին Կարսի նահանգապետ Նեւզաթ Թուրխանի գլխավորած պատվիրակությունը կայցելի Ադրբեջան եւ Նախիջեւան: «Ադրբեջանի եւ Կարսի միջեւ ուղղակի կապերի հաստատումը թույլ կտա չեզոքացնել այն ուժերի գործունեությունը, ովքեր փորձում են բաց տեսնել Հայաստանի հետ սահմանը: Մինչ այժմ այդ ուժերը, վկայակոչելով Կարսի տնտեսական ծանր վիճակը, պնդել են, որ շրջանի տնտեսական զարգացումը բացառապես կախված է Հայաստանի հետ սահմանի բացումից», ասել է Զեյնալովը:

Մոտ մեկ ամիս առաջ Կարսի քաղաքապետ Նաիֆ Ալիբեյօղլուն 50 հազար ստորագրություն էր հավաքել հօգուտ հայ-թուրքական սահմանի վերաբացման: Քաղաքապետը կարծիք էր հայտնել, թե Թուրքիան եւ Հայաստանը մեծապես կշահեն, եթե բացվեն ավտոմանապարհներն ու Կարս-Գյումրի երկաթուղին: Մի քանի օր առաջ, սակայն, Ալիբեյօղլուն հայտարարել է, թե «սահմանի բացման անհրաժեշտություն կարող է չլինել, եթե Ադրբեջանը ներդրումներ անի այս նահանգի տնտեսությունում»:

Հուսեյնի դատը հետաձգվում է մինչեւ 2006 թ.

Մեկ տարի առաջ ձերբակալված Սադդամ Հուսեյնի դատավարության ժամկետները մնում են անորոշ: Ավելին՝ անցած մեկ տարվա ընթացքում նախկին բռնապետը չի հանդիպել իր շահերը ներկայացնող 20 փաստաբաններից որեւէ մեկի հետ:

2003 թ. դեկտեմբերին՝ Հուսեյնի ձերբակալությունից անմիջապես հետո, Իրաքի արդարադատության նախարարը հայտարարել էր, թե նրա դատավարությունը տեղի կունենա «ամենամոտ ժամանակներս»: Այս տարվա հուլիսին Հուսեյնը պաշտոնապես ամբաստանվեց պատերազմական հանցագործությունների եւ հակամարդկային ոճիրների մեջ: Սկզբում ենթադրվում էր նրա դատավարությունն սկսել հոկտեմբերին, ապա՝ նոյեմբերին, դեկտեմբերին:

Սակայն Իրաքի ժամանակավոր կառավարությունում Հուսեյնի դատավարության կազմակերպական հարցերի պատասխանատու Մաուաֆակ ալ Ռուբային Ասոշիեյթեդ պրեսի թղթակցին հայտարարել է, որ դատը տեղի կունենա «2006 թ. սկզբից ոչ շուտ»: Նրա խոսքերով, «դա կլինի դարի դատավարություն, եւ մենք պարտավոր ենք ամեն ինչ անել ըստ արժանվույն»:

Ռուբային նախկին բռնապետի դատավարության ձգձգումը բացատրում է Իրաքի անկայուն իրավիճակով, որը խանգարում է դատաքննության առնչվող տեղեկությունների հավաքմանը:

Բացի դրանից, Իրաքի իշխանությունները դժվարություններ ունեն դատարանի կազմավորման հարցում: Դատախազները եւ դատավորները խուսափում են Հուսեյնի գործից՝ վախենալով ապստամբների վրեժխնդրությունից: Իսկ փաստաբանները չեն ուզում պաշտպանել նախկին բռնապետին:

Ներկայումս Հուսեյնը պահվում է Իրաքի ամերիկյան բանտերից մեկում, որի տեղը չի հրապարակվում: Վերջին օրերին լուրեր են պտտվում, թե Հուսեյնն իր 11 զինակիցների հետ բանտում հացադուլ է սկսել՝ բողոքարկելով անմարդկային պայմանների դեմ: Հուսեյնի շահերը ներկայացնող ֆրանսիացի փաստաբան Էմանյուել Լյուդոն այս կապակցությամբ երեկ Միջազգային կարմիր խաչին խնդրել է տեղում պարզել իրողությունը: Կարմիր խաչի ներկայացուցիչներն անցյալ շաբաթ հայտարարել էին, թե բանտարկյալների վիճակը բավարար է, բայց մանրամասնություններ չէին նշել:

Պինոչետի որդին բանտարկվել է գողացված ավտոմեքենա գնելու պատճառով

Չիլիի նախկին բռնապետ Աուգուստո Պինոչետի ավագ որդին՝ Էռիրաս Պինոչետը, 1,5 տարվա պայմանական բանտարկության է դատապարտվել գողացված ավտոմեքենա գնելու եւ օգտագործելու պատճառով:

Դատավճիռը երկուշաբթի օրը կայացրել է չիլիական Կոմիսո քաղաքի դատարանը: Մեղադրյալը նաեւ 500 հազար պեսո (գրեթե 1000 դոլար) տուգանքի է դատապարտվել ապօրինաբար զենք կրելու համար: Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը հաղորդում է, որ Էռիրաս Պինոչետը չի ընդունել իր մեղքը եւ հայտարարել է, թե իր գործը քաղաքական երանգ է կրում:

Դարձյալ երկուշաբթի օրը հայտնի է դարձել, որ դատական անձեռնմխելիությունից զրկվել եւ տնային կալանքի է դատապարտվել Աուգուստո Պինոչետը: Կալանքի կարգադրությունն ստորագրել է դատավոր Խուան Գուզմանը, որը քննում է Պինոչետի կառավարման տարիներին՝ 1973-1990 թթ. կատարված հանցագործությունները եւ իրավախախտումները: Նախկին բռնապետը մասնավորապես մեղադրվում է ընդդիմության 9 ակտիվիստների առեւանգման մեջ, որոնցից մեկը հետագայում սպանվել է:

BBC-ն տեղեկացնում է, որ Աուգուստո Պինոչետը երեկ ազատ է արձակվել տնային կալանքից:

Գնացքների բախում Հնդկաստանում

Երեկ Հնդկաստանի հյուսիսում՝ սիկխերի սրբազան քաղաք Ամրիտսարից 150 կմ արեւելք բախվել են մարդատար 2 գնացքներ: Տեղական իշխանությունների տվյալների համաձայն, զոհվել է 50 մարդ, 150-ը՝ վիրավորվել: Գնացքներից մեկը Ջամուից մեկնել էր Բիոդալ, մյուսը շարժվում էր տեղական ուղերթով:

Ճակատային բախումը տեղի է ունեցել գյուղական վայրում: Սկսվել են փրկարարական աշխատանքներ: Երեք շաբաթ առաջ Բիոդալի մոտակայքում երկաթգծերի վրա 15 մարդ էր զոհվել, ընկնելով գնացքի տակ: BBC-ն հիշեցնում է, որ այս տարվա հունիսին Հնդկաստանի արեւելքում երկաթուղային մեկ ուրիշ աղետից զոհվել էր 14 մարդ:

Պ. Ռ.

Գոհար Գասպարյանի հոբելյանի առթիվ

Երբ արեւը ծագում է... արեւմուտքից

Այսպես արձագանքեց ծագող արեւի երկիրը հայ մեծ երգչուհու հյուրախաղերին շուրջ հինգ տասնամյակ առաջ:

...Այսպես եղել էր: 46 տարի առաջ:

Երգարվեստի նորահայտ աստղի՝ Հայաստանի ազգային օպերայի մեներգչուհի Գոհար Գասպարյանի համբավը հասել էր նաեւ հեռու-հեռավոր Ճապոնիա: Մինչ այդ երգչուհուն արդեն ծափահարել էին Մոսկվան, Հելսինկին ու Վարշավան, Բուդապեշտը, Պրահան, Կիեւը, էլի ու էլի շատ քաղաքներ, ուր «Հայաստանի սոխակին» այսպիսի տողեր էին նվիրել. «Նա մինչ օրս չլսված-չտեսնված հրաշք է... Նրա ձայնն ասես հանճարեղ ձեռքերում հայտնված ազնվածին Ստրադիվարիուս է»:

Կամ՝ «Գասպարյանի ելույթների առիթով ավագներից ոմանք վերհիշում են Գուլիելմետտիի եւ Տոտտիի Դալ Մոնտեի ելույթները: Բայց անգամ մեծ երգչուհիների մոտ չեն տեսել, որ անսխալ, փաղաքուշ բնույթի վերասլաց կոլորատուրային միակցվեին դրամատիկ այսպիսի ուժ եւ ինտենսիվություն: Գոհար Գասպարյանը ֆանտաստիկ բրավուրների եւ բնածին լայն դիապազոնի մի հրաշք չէ միայն, ինչպես Իմա Սումակը, այլ նշանավոր երգչուհի-արվեստագետ է, մեծագույններից մեկը»: Եվ մի բնութագրում եւս, որը տասնյակ ու տասնյակ երկրներում անտարբեր չի թողել թե՛ մասնագետներին եւ թե՛ ունկնդիրներին. «Գասպարյանի կոլորատուրային սոպրանոյի ձայնական դիապազոնը արտասովոր չափով լայն է, սկսվում է փոքր օկտավայի սոլ նոտայից եւ հասնում երրորդ օկտավայի լյա... Գոհար Գասպարյանի դիապազոնն ավելի մեծ է, քան աշխարհահռչակ երգչուհիներ Կուրչիի, Տետրացինիի, Գալվանիի դիապազոնը»:

Այս ամենում համոզվելու բացառիկ առիթը Ճապոնիային ընձեռեց «Երգող ձայների ընկերության» հրավերը:

Գոհարին սպասում էր իրավ համերգային մարաթոն, որի ուղին սկսվելով Տոկիոյից, անցնելու էր Օսակայով, Իոկոհամայով, Մաթսույամայով, Յավաթայով, Հիրոսիմայով, Կոբեով, Կիոտոյով, Նագոյայով, ուրիշ մեծ ու փոքր քաղաքներով:

Արվեստն, անշուշտ, սպորտ չէ: Սակայն ինչպե՞ս խուսափես համեմատությունից: Քաղաքից քաղաք անցնելով, իսկական մարզուհու դիմացկունությամբ Գոհարն իր դաշնակահարուհի Էլեոնորա Ոսկանյանի հետ հիրավի ռեկորդ սահմանեց՝ երկու ամսում տալով 57 համերգ: Փաստորեն ամեն օր՝ մի համերգ: Այն էլ՝ դժվարագույն հայտագրով: Արեւմտաեվրոպական, ռուս դասականների գործերի կողքին ճապոնացիների համար փաստորեն կատարում էին նաեւ հայկական երաժշտության հայտնագործությունը՝ Կոմիտաս, Սայաթ Նովա, Տիգրան Չուխաջյան, Արմեն Տիգրանյան, «Կռունկ», «Կիլիկիա», ուրիշ ժողովրդական երգեր, որոնց մեղեդային հիմքը, ի դեպ, ինչպես զարմանքով նկատեցին տեղի երաժշտագետները, շատ հարազատ է Ճապոնիայի հնագույն երաժշտությանը...

Այսպես՝ երկու ամիս, համերգ համերգի հետեւից, որոնցից յուրաքանչյուրը կարծես ավարտ չպիտի ունենար, ասես հոգնություն չճանաչող առատաձեռն վարպետը, ի պատասխան նույնպես հոգնություն չճանաչող որոտընդոստ «բիսերի», կրկնում էր առանձին համարներ եւ վերջում էլ ծրագրին հավելում եւս մի «լիամետրաժ» բաժին, որի յուրաքանչյուր համար կարող էր մեկ այլ երգչի համերգային ծրագրի զարդը կազմել: Եվ այսպես, կրկնում ենք, երկու ամիս շարունակ:

Դրսում դեռեւս տիրում էր «սառը պատերազմի» շունչը, իսկ հայ երգչուհու հանդիպումներում ճապոնական հանրահայտ արարողածիսական քաղաքավարությանը գումարվել էր բացառիկ ջերմ, անկեղծ խանդավառությունը:

Առաջին համերգը Տոկիոյի խոշոր դահլիճներից մեկում էր:

- Այդ օրը, նոյեմբերի 9-ին,- հիշում է երգչուհին,- մենք փաստորեն ելույթ էինք ունենալու ողջ մայրաքաղաքի առջեւ. 2500 տեղանոց սրահի սահմաններն ընդարձակել էր հեռուստատեսությունը...

«Տոկիո սիմբուն» թերթում այդ համերգն այսպես է նկարագրել պրոֆեսոր Իամանեն. «Առաջին իսկ հնչյուններից մենք հասկացանք, որ լսում ենք գեղարվեստորեն անչափ բարձր կոլորատուրային երգչուհու: Երաժշտական աշխարհի լայն ասպարեզին հայացք նետելով, մտածում ես, որ քիչ կան երգչուհիներ, ում կարող ես դնել Գոհար Գասպարյանի կողքին»:

Նման գնահատականները, որ ճապոնական ուղեւորության ընթացքում ուղեկցում էին երգչուհուն բոլոր խոշորագույն թերթերի էջերում, տարիներ շարունակ այս թե այն կերպ ենթարկվում էին զանազան մոդուլյացիաների՝ լիներ Միացյալ Նահանգներում թե Կանադայում, Բրազիլիայում թե Արգենտինայում, Անգլիայում թե Ֆրանսիայում, Գերմանիայում թե Եգիպտոսում, Մեքսիկայում, Իրանում, Թուրքիայում թե Ուրուգվայում, աշխարհի գրեթե բոլոր ցամաքամասերի տասնյակ ու տասնյակ երկրներում՝ մշտապես պահպանելով նույն գերադրական, մաժորային տոնայնությունը: «Գոհար Գասպարյանը, ինչպես յուրովի ամփոփել է բրազիլացի երաժշտագետը, ստեղծել է իր վոկալ դպրոցը, որը, քննադատների կարծիքով, դասական երգեցողության մարզում «գասպարյանիզմ» պիտի կոչվի»...

- Ինձ շատ էր հուզում, որ ունկնդիրներս հետաքրքրություն էին հանդես բերում ոչ միայն համերգներիս, այլեւ իմ երկրի՝ Հայաստանի, առհասարակ Խորհրդային Միության, անձամբ իմ նկատմամբ:

Ու երգչուհին, ինչպես համերգների ժամանակ, մամուլի ասուլիսներին եւս առանց հոգնելու բավարարում էր երկրպագուների հետաքրքրասիրությունը:

- Ծնվել եմ Եգիպտոսում, Օսմանյան Թուրքիայի եղեռնից փրկված հայ գերդաստանում: Առաջին երաժշտական դասերն առել ու հաջողությունների հասել եմ Կահիրեում, Մուսոլինիի ֆաշիստական հետապնդումից հալածված իտալացի հայտնի երաժիշտներ Էլիզ Ֆելդմանի եւ Վինչենցո Կարրոյի ղեկավարությամբ: 1946-ին ներգաղթել եմ նախնիներիս հայրենիք՝ Հայաստան...

Այստեղից սկսվել է Ազգային օպերային թատրոնի առաջատար մեներգչուհու համաշխարհային ճանաչումը: Ի դեպ, կարճ ժամանակամիջոցում նա արժանացել է Հայաստանում եւ Խորհրդային Միությունում արվեստագետների համար սահմանված գրեթե բոլոր բարձրագույն կոչումներին ու պարգեւներին, դարձել Երեւանի կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր, եղել միջազգային երգչական մրցույթների ժյուրիների նախագահ: Ժողովուրդը քանիցս նրան վստահել է իր քվեն որպես հանրապետական ու միութենական խորհրդարանների անդամի...

Սակայն առանց այս ամենի էլ Ճապոնիան ճանաչեց ու ըստ արժանվույն գնահատեց Գոհարին, Գոհարն էլ՝ հեքիաթային, անկրկնելի Ճապոնիան ու ճապոնացիներին:

«Ճապոնիայում, թերթերից մեկում գրել է երգչուհին, մեզ առաջին հերթին հետաքրքրում էր մշակութային եւ հատկապես երաժշտական-թատերական կյանքը: Յուրաքանչյուր ազատ ժամ մենք նվիրում էինք տեղի թատրոններին, պատմական ու գեղարվեստական հուշարձաններին եւ, իհարկե,

Հարություն Կալենց. «Գ. Գասպարյանի դիմանկարը»

նաեւ արվեստագետների հետ ծանոթանալուն»:

Հայ արվեստագետների համար անակնկալ նորություն էր Տոկիոյի «Նոհ» հինավուրց թատրոնը: Նրանք առիթ ունեցան նաեւ հաճույքով դիտելու «Կաբուկիի» ներկայացումը: Օսակայում տված երեք համերգներից ազատ սուղ ժամերը Գոհարը եւ Էլեոնորան նվիրեցին «Տակարազուկայի աղջիկներին», ինչպես նաեւ հռչակավոր տիկնիկային թատրոնին՝ իր մարդահասակ տիկնիկներով ու տեսակետս, հանդիսատեսից չթաքնվող տիկնիկավարներով: Երգչուհին ջերմորեն է հիշում ծանոթությունը մետաղաձուլական Յավաթա քաղաքի ունկնդիրների հետ, որոնք, առավելապես բանվորներ, ինժեներատեխնիկական ծառայողներ, դրսեւորեցին իրենց որպես երգարվեստի նուրբ գնահատողներ: «Համերգից հետո, հիշում է երգչուհին, նրանք շրջապատեցին մեզ եւ ինքնագրեր ստանալու համար ծրագրերի փոխարեն պարզեցին իրենց թաշկինակները...»:

Ճապոնացիները, արդարեւ, զարմանալի հնարամիտ են հարգանքի եւ սիրո նշաններ արտահայտելիս: «Հաճախ, պատմում է Գոհարը, համերգից ծաղիկներով ծանրաբեռ հյուրանոց գալիս մեր սենյակների դռների առջեւ տեսնում էինք անանուն երկրպագուների թողած ընծաները: Իսկ մի անգամ էլ հայտնաբերեցինք առանց խնդրանքի ամեն օր մեր ոտնամաները փայլեցնող «անտեսանելիին»: Պարզվեց, որ բժշկական ինստիտուտի ուսանող է: Մեր հարցին, թե ինչն է իր կամավոր ու անվճար սիրալիրության պատճառը, լսեցինք նրա շատ հասարակ բացատրությունը.

- Ուզում եմ, որ դուք Ճապոնիայից լավ հուշեր տանեք»:

Ոչ միայն լավ հուշեր, այլեւ ցնցող դասեր տարան հյուրերը Ճապոնիայից:

- Մեր ուղեւորությունը,- գրել է երգչուհին,- ընթանում էր այնքան հաճելի, որ դժվար էր ավելին ցանկալ: Սակայն, ահա, հյուսիսի ցրտաշունչ քամիների հետ, որոնք զգալ տվեցին ձմեռը, մեր ուրախ տրամադրությունն էլ սառեց: Մենք ոտք դրեցինք Հիրոսիմայի հողին... Տարիներն ի վիճակի չեն մոռանալ տալու այն սարսափները, որոնք բերեց ամերիկյան ռումբը... Մեզ ցույց տվեցին պայթյունից զոհված երեխաների գերեզմանը: Դրա վրա փորագրված է փոքրիկ մի պատմություն, որը կարող է ցնցել ամենաանսիրտ մարդուն անգամ...»:

Դա ճառագայթային հիվանդությունից տառապող փոքրիկ Սասակիի ու նրա հուսո թղթե կռունկների պատմությունն էր, որ այժմ հայտնի է ամբողջ աշխարհին...

Հիրոսիման վշտացրեց արտիստներին, բայց հենց նա էլ, ավելի ճիշտ՝ նրա երաժշտասերներն օգնեցին թոթափելու տրտմությունը: «Մեր համերգների ժամանակ, ասում է երգչուհին, նրանք այնպես էին ծափահարում, որ բանաստեղծն անպայման համեմատության համար կընտրեր Ճապոնիայում գրեթե ամեն օր «ներկա» երկրաշարժի որոտը...»:

...Տոկիո: 26-ը դեկտեմբերի: Հայ երգչուհու հյուրախաղերի վերջերգը: Սիմֆոնիկ նվագախումբը, հազար հոգուց կազմված երգչախումբը, մեներգիչներն ու Գոհար Գասպարյանը դիրիժոր Ուեդայի ղեկավարությամբ կատարում են Բեթհովենի 9-րդ սիմֆոնիայի նշանավոր ֆինալը՝ «Ողջագուրվե՛ք, միլիոններ... Միավորվե՛ք գնծությամբ նույն»:

Հնարավո՞ր է արդյոք ավելի խորհրդանշական եզրափակում պատկերացնել հայ արտիստների առաջին ճապոնական այցին... Ասում ենք՝ առաջին, քանի որ դրան հետեւեց նաեւ երկրորդը՝ արդեն 1964-ի աշնանը: Անցած վեց տարին բնավ չէր մշուշել առաջին հանդիպման տպավորություններն ու հույզերը ոչ երգչուհու, ոչ էլ նրան հիշող ունկնդիրների հոգում: Այս այցելությանը եւս, ինչպես վեց տարի առաջ, Ճապոնիան Գոհարին հիացրեց ավանդականի ու գերարդիականի համատարած-խիտ համադրմամբ: Վեց տարի, որ ճապոնական դինամիզմի պարագայում տասնամյակներ արժե: «Եթե ուզում եք տեսնել հոգածությունը պատմության, ազգայինի հանդեպ, ասում էր երգչուհին, գնացեք Ճապոնիա: Եթե ուզում եք տեսնել 21-րդ դարը, դարձյալ գնացեք Ճապոնիա, ավելացնում էր»: Երեւի հենց այս (եւ ոչ միայն նախորդ ուղեւորության) կենդանի տպավորություններն էին, որ իր թատերական ու համերգային ծանրաբեռնված օրացույցում նա եւս մոտ երկու ամիս գտավ Ծագող արեւի երկրի նոր հրավերին պատասխանելու:

Սեպտեմբերի 9-ին, Տոկիոյի 2500 տեղանոց համերգասրահում, ծրագիրն սպառվելուց հետո, նախկինի պես ունկնդիրները մեկ ժամ շարունակ չէին ուզում բաժանվել երգչուհուց՝ պահանջելով երգել ու երգել նորանոր համարներ:

Հաջորդ օրը հյուրախաղերը տնօրինող նույն «Երգող ձայների ընկերությունը» մամուլի ասուլիս հրավիրեց, որին ներկա էին երկրի խոշորագույն լրատվամիջոցների ներկայացուցիչները: Նրանք հարցնում էին անցած տարիներին Գոհար Գասպարյանի ստեղծագործական աշխատանքների, համերգային շրջագայությունների, այս անգամ ներկայացնելիք հայտագրերի մասին: Ժուռնալիստներին հետաքրքրում էր բացարձակապես ամեն ինչ, եւ հյուրն աշխատում էր բավարարել նրանց, թեեւ դա երբեմն այնքան էլ հեշտ չէր: Օրինակ, թղթակիցներից մեկը հարցրեց. «Դուք ձեր բերանը շատ փոքր եք բացում, բայց ձեր ձայնը շատ զորեղ ու հստակ է հնչում: Ինչի՞ց է»: Երգչուհուն մնում էր միայն տեղնուտեղը ցուցադրել իր «գաղտնիքը»: Բայց մեկ ուրիշ հարց նրան ուղղակի փակուղու առջեւ կանգնեցրեց. նա չգիտեր, թե Երեւանի կենդանաբանական այգում ինչո՞վ են կերակրում... պինգվիններին, եւ առհասարակ այնտեղ պինգվիններ կա՞ն:

Երեք օր անց մայրաքաղաքի մեկ այլ, ավելի խոշոր համերգասրահում կայացավ երկրորդ համերգը: Այդ օրն էլ կրկնվեց առաջին համերգի ֆինալը: Երեք հազար տոկիոցիներ, մայրաքաղաքի հյուրեր ոչ մի կերպ չէին ուզում բաց թողնել երգչուհուն: Օրինակ, Օֆելյայի խելագարության դժվարին տեսարանը Տոմայի «Համլետ» օպերայից նա ստիպված էր կրկնել սկզբից մինչեւ վերջ: Ունկնդիրները դահլիճը լքեցին միայն այն ժամանակ, երբ տնօրինությունն սկսեց մարել ջահերը...

Նախորդ այցելության պես խանդավառ էին նաեւ մամուլի արձագանքները: «Սին ոնքառու» թերթն, օրինակ, առաջին մի քանի համերգներից հետո գրեց. «Գոհար Գասպարյանի ձայնն աշխարհի բոլոր կոլորատուրաներից ամենատպավորիչն է»: Քննադատներն այսպես էին վերծանում այդ «ամենատպավորիչը», ոչ միայն բնատուր, արտակարգ ձայնային տվյալներ, ոչ միայն հավասարը չունեցող դիապազոն, ֆանտաստիկ տեխնիկա, այլեւ խորը երաժշտականություն, մեկնաբանությունների թարմություն, ներանձնավորման զարմանալի ուժ, վերասլաց ներշնչանք, որ առինքնում են ամենքին: Հայտնի երգչուհի Սասասա Վաձուկոն թղթակիցներից մեկին տառացիորեն հայտարարել էր հետեւյալը. «Ես վաս Ցիո Ցիո-Սան չեմ եղել, սակայն Գոհար Գասպարյանի Բատերֆլյայն անկրկնելի, յուրատիպ, բացարձակ գերազանց կատարում է: Էլ չեմ ասում կոլորատուրային արիաների մասին, որոնք մատուցում է բարձրագույն արվեստով... Նրա ձայնը չունի կոլորատուրաներին հատուկ կոկորդային կեղծ տեմբր եւ աչքի է ընկնում փափուկ ու մետաղային հստակ հնչողությամբ, որ շատ հազվագյուտ արժանիք է: Գասպարյանի համար անհաղթահարելի պարտիաներ գոյություն չունեն»:

Հյուրախաղերը, որոնք շարունակվեցին մինչեւ նոյեմբերի սկզբները, կրկնեցին 1958-ի բացառիկ հաջողությունը՝ հաստատելով նախորդ եւ նվաճելով նորանոր երկրպագուների հիացմունքը: Խոսում մի մանրամասն. նույնիսկ թայֆունը, որ հերթական համերգից առաջ սուրաց Կանածավայի վրայով, չխանգարեց ունկնդիրներին զբաղեցնելու քաղաքի 2000-անոց համերգասրահի բոլոր տեղերը:

Չէ՞ր էլ կարող խանգարել, քանի որ, ինչպես նկատել էր ունկնդիրներից մեկը, միշտ չէ, որ Ծագող արեւի երկրի բնակիչ-հարթականներին կարելի էր տեսնել, թե ինչպես է «արեւը ծագում... արեւմուտքից»:

ԷՄՄԱՆՈՒԵԼ ՄՈՒՌԱԴՅԱՆ

Մարզական

Անդրեյ Շեւչենկոն «Ոսկե գնդակի» դափնեկիր

Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, «Միլանի» եւ Ուկրաինայի հավաքականի հարձակվող Անդրեյ Շեւչենկոն «Ֆրանս ֆուտբոլ» շաբաթաթերթի հարցման արդյունքներով ճանաչվել է Եվրոպայի լավագույն ֆուտբոլիստ՝ վաստակելով 175 միավոր: Լեւ Յաշինից, Օլեգ Բլոխինից եւ Իգոր Բելանովից հետո նա դարձավ նախկին ԽՍՀՄ-ում ծնված չորրորդ ֆուտբոլիստը, որն արժանանում է «Ոսկե գնդակին»: Շեւչենկոն զգալիորեն առաջ անցավ իր հիմնական հակառակորդներ, «Բարսելոնի» ֆուտբոլիստներ Դեկոյից (139 միավոր) եւ Ռոնալդինյոյից (133): Լավագույն տասնյակում են նաեւ Անրին («Արսենալ»)՝ 80 միավոր, Զագորակիսը («Բոլոնիա»)՝ 44, Ադրիանոն («Ինտեր»)՝ 27, Նեդվեդը («Յուվենտուս»)՝ 23, Ռունին («Մանչեսթր յունայթեդ»)՝ 22, Ռիկարդու Կարվալյուն եւ վան Նիստելռոյը («Մանչեսթր յունայթեդ»)՝ 18-ական:

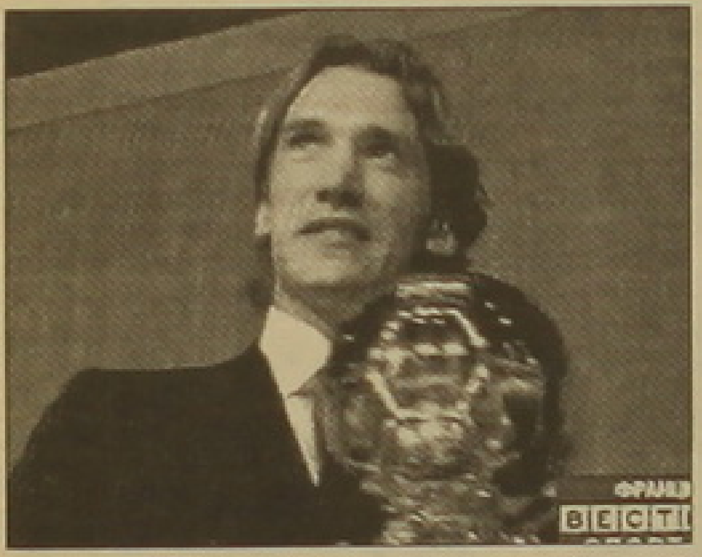

«Ոսկե գնդակին» արժանանալու առթիվ Շեւչենկոյին շնորհավորական ուղերձ է հղել Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչման՝ նշելով, որ ուրախ է ուկրաինական ֆուտբոլի դրոշի ներկայացուցչի տաղանդի եւ պրոֆեսիոնալ վարպետության նման գնահատանքի համար: Իսկ Անդրեյ Շեւչենկոն «Ֆրանս ֆուտբոլի» խմբագրությունում մրցանակը ստանալիս նշել է, որ հպարտ է ուկրաինացի լինելու համար եւ հաջողությունը նվիրում է իր հայրենակիցներին:

Պատվավոր մրցանակի 49-ամյա պատմության ընթացքում Անդրեյ Շեւչենկոն «Ոսկե գնդակի» 38-րդ դափնեկիրն է: Յուրօրինակ ռեկորդակիրներ են աշխարհահռչակ ֆուտբոլիստներ Յոհան Կրոյֆը, Միշել Պլատինին եւ Մարկո վան Բաստենը, որոնք 3-ական անգամ արժանացել են լավագույնի կոչմանը: 2-ական անգամ «Ոսկե գնդակի» դափնեկիրներ են դարձել Ալֆրեդո դի Ստեֆանոն, Ֆրանց Բեկենբաուերը, Քեվին Քիգանը, Կառլ-Հայնց Ռումենիգեն եւ Ռոնալդոն: Բացի Ռոնալդոյից, լավագույնների թվում ընդգրկվել են ոչ եվրոպացի եւս 2 ֆուտբոլիստներ՝ բրազիլացի Ռիվալդոն եւ լիբերիացի Ջորջ Վեան: Լավագույն ֆուտբոլիստները ներկայացրել են 16 երկրների 19 ակումբների: 7-ական անգամ լավագույնն են ճանաչվել գերմանացի եւ հոլանդացի ֆուտբոլիստները, 6 անգամ՝ ֆրանսիացիները: Բոլորից հաճախ՝ 17 անգամ լավագույնների թվում ընդգրկվել են իտալական, 10 անգամ՝ իսպանական թիմերի ներկայացուցիչները: Թիմերից 8 անգամ «Ոսկե գնդակի» դափնեկիր են դարձել «Յուվենտուսի», 7 անգամ՝ «Միլանի» ֆուտբոլիստները: 5-ական անգամ պատվավոր մրցանակը նվաճել են «Բարսելոնի», «Բավարիայի» եւ Մադրիդի «Ռեալի» խաղացողները:

Անդրեյ Շեւչենկոն համարվում է նաեւ ՖԻՖԱ-ի հարցման միջոցով որոշվող տարվա աշխարհի լավագույն ֆուտբոլիստի կոչման հավակնորդ: Այդ տիտղոսի թեկնածուներն են նաեւ «Արսենալի» հարձակվող Թյերի Անրին ու «Բարսելոնի» կիսապաշտպան Ռոնալդինյոն: Աշխարհի լավագույն ֆուտբոլիստը հայտնի կդառնա դեկտեմբերի 20-ին:

«Ոսկե գնդակի» դափնեկիրները

1956 թ.	Ս. Մեթյուզ	«Բլեքպուլ»
1957 թ.	Ա. դի Ստեֆանո	«Ռեալ» Մ.
1958 թ.	Ռ. Կոպա	«Ռեալ» Մ.
1959 թ.	Ա. դի Ստեֆանո	«Ռեալ» Մ.
1960 թ.	Լ. Սուարես	«Բարսելոնա»
1961 թ.	Օ. Սիվորի	«Յուվենտուս»
1962 թ.	Յ. Մասոպուստ	«Դուկլա»
1963 թ.	Լ. Յաշին	«Դինամո» Մ.
1964 թ.	Դ. Լոու	«Մանչ. յունայթեդ»
1965 թ.	Էյսեբիո	«Բենֆիկա»
1966 թ.	Բ. Չառլտոն	«Մանչեսթր յունայթեդ»
1967 թ.	Ֆ. Ալբերտ	«Ֆերենցվարոշ»
1968 թ.	Ջ. Բեստ	«Մանչ. յունայթեդ»
1969 թ.	Դ. Ռիվերա	«Միլան»
1970 թ.	Գ. Մյուլեր	«Բավարիա»
1971 թ.	Յ. Կրոյֆ	«Այաքս»
1972 թ.	Ֆ. Բեկենբաուեր	«Բավարիա»
1973 թ.	Յ. Կրոյֆ	«Բարսելոնա»
1974 թ.	Յ. Կրոյֆ	«Բարսելոնա»
1975 թ.	Օ. Բլոխին	«Դինամո» Կ.
1976 թ.	Ֆ. Բեկենբաուեր	«Բավարիա»
1977 թ.	Ա. Սիմոնսեն	«Բորուսիա» Մ.
1978 թ.	Ք. Քիգան	«Համբուրգ»
1979 թ.	Ք. Քիգան	«Համբուրգ»
1980 թ.	Կ.-Հ. Ռումենիգե	«Բավարիա»
1981 թ.	Կ.-Հ. Ռումենիգե	«Բավարիա»
1982 թ.	Պ. Ռոսսի	«Յուվենտուս»
1983 թ.	Մ. Պլատինի	«Յուվենտուս»
1984 թ.	Մ. Պլատինի	«Յուվենտուս»
1985 թ.	Մ. Պլատինի	«Յուվենտուս»
1986 թ.	Ի. Բելանով	«Դինամո» Կ.
1987 թ.	Ռ. Գուլիտ	«Միլան»
1988 թ.	Մ. վան Բաստեն	«Միլան»
1989 թ.	Մ. վան Բաստեն	«Միլան»
1990 թ.	Լ. Մաթեուս	«Ինտեր»
1991 թ.	Ժ.-Պ. Պապեն	«Օլիմպիկ» Մ.
1992 թ.	Մ. վան Բաստեն	«Միլան»
1993 թ.	Ռ. Բաջիո	«Յուվենտուս»
1994 թ.	Ք. Ստոիչկով	«Բարսելոնա»
1995 թ.	Ջ. Վեա	«Միլան»
1996 թ.	Մ. Զամմեր	«Բորուսիա» Դ.
1997 թ.	Ռոնալդո	«Ինտեր»
1998 թ.	Զ. Զիդան	«Յուվենտուս»
1999 թ.	Ռիվալդո	«Բարսելոնա»
2000 թ.	Լ. Ֆիգու	«Ռեալ» Մ.
2001 թ.	Մ. Օուեն	«Լիվերպուլ»
2002 թ.	Ռոնալդո	«Ռեալ» Մ.
2003 թ.	Պ. Նեդվեդ	«Յուվենտուս»
2004 թ.	Ա. Շեւչենկո	«Միլան»

Ռունին Եվրոպայի լավագույն երիտասարդ ֆուտբոլիստն է

Անգլիայի հավաքականի եւ «Մանչեսթր յունայթեդի» հարձակվող Ուեյն Ռունին ճանաչվել է Եվրոպայի լավագույն երիտասարդ ֆուտբոլիստ: Հարցմանը մասնակցել են ավելի քան 30 մարզական թերթերի ներկայացուցիչներ: Իտալական «Tuttosport» թերթի անցկացրած հարցման արդյունքներով Ռունին գերազանցել է իր թիմակից, պորտուգալացի Քրիստիան Ռոնալդուին եւ անգլիական «Չելսիի» ու Հոլանդիայի հավաքականի հարձակվող Արյեն Ռոբենին:

Ուեյն Ռունին իր մասին ֆուտբոլային աշխարհում խոսել տվեց դեռեւս պատանի հասակում: Նա 16 տարեկանում իր նորամուտը նշեց «Էվերտոնում»՝ դառնալով թիմի կազմում գոլ խփած ամենաերիտասարդ ֆուտբոլիստը: Ընդ որում, առաջին գնդակը նա խփեց «Արսենալի» փառաբանված դարպասապահ Դեւիդ Սիմենի դարպասը: 2003 թ. փետրվարին Ռունին արդեն իր նորամուտը նշեց Անգլիայի ազգային հավաքականում: Նա փոխարինման մտավ Ավստրալիայի ընտրանու հետ խաղում՝ դառնալով Անգլիայի հավաքականում իր նորամուտը նշած ամենաերիտասարդ ֆուտբոլիստը: Սեպտեմբերին Ռունին մակեդոնացիների դարպասը խփած գնդակով բացեց իր գոլերի հաշիվը հավաքականում՝ դառնալով նաեւ ազգային թիմում գոլ խփած ամենաերիտասարդ ֆուտբոլիստը (17 տարեկան, 317 օրական): Եվ ահա, այժմ Ռունիին ճանաչեցին այս տարվա Եվրոպայի լավագույն երիտասարդ ֆուտբոլիստ: Այդ կոչմանը նա հիմնականում արժանացավ Եվրոպայի առաջնությունում ցուցադրած հիանալի խաղի շնորհիվ: Պորտուգալիայում Ռունին չորս հանդիպումներում նույնքան գոլ խփեց: Ցավոք, քառորդ եզրափակիչում նա վնասվածքի պատճառով թողեց խաղադաշտը, իսկ առանց նրա Անգլիայի հավաքականը չկարողացավ հաղթահարել այդ փուլի արգելքը:

Զագալոյի արտառոց առաջարկը

Բրազիլիայի հավաքականի նախկին գլխավոր մարզիչ Մարիո Զագալոն առաջարկել է ավելացնել ֆուտբոլային հանդիպման ժամանակը՝ 90 րոպեի փոխարեն խաղալ 120 րոպե: Ըստ նրա, ժամանակակից պաշտպանները 90 րոպեում այնքան չեն հոգնում, որ հնարավորություն ընձեռեն հարձակվողներին ավելի ազատ ու անկաշկանդ գործելու, որից տուժում է խաղի գեղեցկությունը: Իսկ 2 ժամ խաղալու դեպքում, ըստ Զագալոյի, գոլ խփելու հնարավորություններն առավել մեծ կլինեն:

Առաջնությունը նորմալ ընթացավ

Ավանդույթի համաձայն, մրցաշրջանի ավարտից հետո ֆուտբոլի հանրապետական ֆեդերացիայի նախագահ Ռուբեն Հայրապետյանը հանդիպեց լրագրողներին՝ ամփոփելու տարվա արդյունքները: Ըստ նրա, առաջնությունն անցավ նորմալ պայմաններում: Նախորդ տարվա առաջնության համեմատ չարձանագրվեց ոչ հետընթաց, ոչ էլ առաջընթաց: Իսկ ահա, մրցավարությունից նախագահը դժգոհ էր: Նա փաստեց, որ եղան մրցավարական որոշ վրիպումներ, որոնք ազդեցին առաջնության վրա: Ֆուտբոլի ֆեդերացիան անպատասխանատու մրցավարներին խիստ պատժել է: Այժմ էլ աշխատանքներ են տարվում հաջորդ մրցաշրջանում նկատված թերությունները վերացնելու ուղղությամբ:

PHOTOLURE

ՀՖՖ նախագահը հաստատեց, որ 2005 թ. առաջնությունն անցկացվելու է 9 թիմի մասնակցությամբ, սակայն ոչ թե 4 շրջանով, այլ 2 փուլով: Նախնական փուլում թիմերը միմյանց հետ կմրցեն 2 շրջանով, ապա եզրափակիչ փուլում 1-6-րդ տեղերը զբաղեցրած թիմերը կրկին 2 շրջանով միմյանց հետ հանդիպումներում կորոշեն առաջնության մրցանակակիրներին, իսկ 7-9-րդ տեղերը գրաված թիմերը՝ բարձրագույն խմբին հրաժեշտ տվող ակումբին: Անդրադառնալով խաղացանկի ոչ օբյեկտիվության առիթով լրագրողների դժգոհություններին, նախագահը համաձայնեց, որ դրանք տեղին են: Միեւնույն ժամանակ նա բացատրեց, որ պատանեկան հավաքականների մրցաշարերի ժամկետները ուշ են հայտնի լինում:

Ռուբեն Հայրապետյանն իր գոհունակությունը հայտնեց մանկապատանեկան ֆուտբոլում տիրող իրավիճակից՝ նշելով, որ տարեցտարի աճում է ՀՀ պատանեկան առաջնություններին մասնակից թիմերի քանակը:

«Ազգի» թղթակցի հարցին, թե արդյոք կայանալո՞ւ է նախատես հայտարարված (հունվարի 6-ից) ազգային հավաքականի ուսումնամարզական հավաքը, ՀՖՖ նախագահը փաստեց, որ այն չի կայանա: Պատճառն այն է, որ ՀՀ առաջնության մասնակից ակումբների ֆուտբոլիստները մինչեւ հունվարի 15-ն արձակուրդում են:

Վերջում Ռուբեն Հայրապետյանն իր շնորհակալությունը հայտնեց լրատվամիջոցներին՝ ընթացիկ մրցաշրջանի ֆուտբոլային անցուդարձը բազմակողմանի եւ օբյեկտիվ լուսաբանելու համար:

ՀՀ Կենտրոնական բանկը հրապարակում է փոխանակման կետերի ստուգումների արդյունքները

Սկիզբը՝ էջ 1

2. Լիցենզիայի գործողության կասեցում վեց ամսով.

ա) փոխանակման կետերի հաշվառման փաստաթղթերում նշված գումարների եւ դրամարկղում հայտնաբերված փաստացի մնացորդի բոլոր արտարժույթների գծով բացարձակ մեծությամբ 1.000.000 ՀՀ դրամից մինչեւ 2.500.000 ՀՀ դրամ տարբերությունների առկայության,

բ) տարածքների ու տեխնիկական հագեցվածության անհամապատասխանության դեպքում:

3. Փոխանակման կետերի հաշվառման փաստաթղթերում նշված գումարների եւ դրամարկղում հայտնաբերված փաստացի մնացորդի բոլոր արտարժույթների գծով բացարձակ մեծությամբ մինչեւ 1.000.000 ՀՀ դրամ տարբերությունների առկայության դեպքում՝ տուգանք չհաշվառված գումարների չափով:

Կենտրոնական բանկի խորհուրդը արժութային օրենսդրության կոպիտ խախտումների համար համապատասխան որոշումներով ուժը կորցրած է ճանաչել թվով 22 փոխանակման կետերի արտարժույթի առք ու վաճառք իրականացնելու լիցենզիաները՝

1. «Շուարմա» ՍՊԸ, Կասյան 2	լիցենզիա N 328
2. Հակոբ Աբրահամյան, Տիգրան Մեծի 10/14	լիցենզիաN 203
3. «Կամո եւ եղբայրներ» ՍՊԸ, Տիգրան Մեծի 7	լիցենզիա N 423
4. Համիկ Խիտարյան, Տիգրան Մեծի 10 բն 2	լիցենզիա N386
5. Էլմիրա Շարոյան, Կասյան 7	լիցենզիա N 197
6. «Սոֆսբորտ» ՍՊԸ, Կասյան 1 բն 1	լիցենզիաN522,

ներառյալ «Սոֆսբորտ» ՍՊԸ-ի մասնաճյուղերը հետեւյալ հասցեներով՝ թիվ 1 մասն. Տիգրան Մեծի 23, բն. 1, թիվ 2 մասն. Կասյան 7/12, թիվ 3 մասն. Տիգրան Մեծի 41, թիվ 4 մասն. Կասյան 2, բն. 20/1, թիվ 5 մասն. Ք. Աբովյան, 4-րդ միկրոշրջան շուկայի հարեւանությամբ, թիվ 6 մասն. Վ. Վաղարշյան 16, թիվ 7 մասն. Ագաթանգեղոսի 29

7. Արտակ Շահիջանյան, Տիգրան Մեծի 15բն 12	լիցենզիա N 439
8. Արթուր Սուխայելյան, Կասյան 3	լիցենզիա N 380
9. Արման Գզիրյան, Տիգրան Մեծի 6	լիցենզիա N 323
10. Հայկանուշ Գրիգորյան, Կասյան 1	լիցենզիա N 487
11. Սասուն Նազարյան, Տիգրան Մեծի 8 բն 19	լիցենզիա N 438
12. Արմեն Մալեյան, Կասյան 5	լիցենզիա N 533
13. Սոֆյա Բաղդասարյան, Տիգրան Մեծի 9 / 11 բն 2	լիցենզիա N 536
14. Հայկ Մովսիսյան, Տիգրան Մեծի 15 բն 6	լիցենզիա N 431
15. «Բուժարտ» ՍՊԸ, Տիգրան Մեծի 15 / 16	լիցենզիա N 526
16. «Թրեյդեր» ՍՊԸ, Տիգրան Մեծի 13 բն 10	լիցենզիա N 385,

ներառյալ Տիգրան Մեծի 15, բն 15 հասցեում գործող մասնաճյուղը:

17. Արայիկ Բաղդասարյան, Կասյան 5	լիցենզիա N 233
18. Անահիտ Արզումանյան, Կասյան 4 բն 1	լիցենզիա N 327
19. Արմենակ Գեւորգյան-Թառոյան, Տիգրան Մեծի 25	լիցենզիա N 312
20. Ռաֆիկ Հակոբյան, Կասյան 10 բն 14/1	լիցենզիա N 193
21. Արթուր Քոչինյան, Կասյան 10 բն 2	լիցենզիա N 290
22. Անահիտ Վիրաբյան, Կասյան 2, բն 37	լիցենզիա N 199

Արժութային օրենսդրությունը խախտելու համար Կենտրոնական բանկի նախագահի որոշումներով որպես պատասխանատվության միջոց վեցամսյա ժամկետով կասեցվել են թվով հինգ փոխանակման կետերի արտարժույթի առք ու վաճառք իրականացնելու լիցենզիաների գործողությունները՝

1. Լեւոն Գեւորգյան, Կասյան 8	լիցենզիա N 217
2. Հարություն Մկրտչյան, Տիգրան Մեծի 17	լիցենզիա N 330
3. Աղասի Նալբանդյան, Տիգրան Մեծի 33	լիցենզիա N 361
4. Վահե Եղիազարյան, Կասյան 4 բն 2	լիցենզիա N 362
5. Սուրեն Մուշեղյան, Կասյան 3 բն 41	լիցենզիա N 186

Կենտրոնական բանկի նախագահի որոշումներով թվով երկու փոխանակման կետերի նկատմամբ որպես պատասխանատվության միջոց նշանակվել են տուգանքներ:

1. Հայրապետ Պետրոսյան, Տիգրան Մեծի 12	լիցենզիա N 554
2. Արմեն Հայրապետյան, Տիգրան Մեծի 11	լիցենզիա N 381

Թվով 12 փոխանակման կետերի կողմից թույլ տված խախտումները կամփոփվեն եւ պատասխանատվության միջոցներ կնշանակվեն Կենտրոնական բանկի խորհրդի առաջիկա նիստում:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

Դրամավարկային տեղեկատու

Դեկտեմբերի 3-9-ն ընկած ժամանակահատվածում դրամավարկային ցուցանիշներն հետեւյալն էին.

Դրամական բազա, դրամական զանգված

Փողի բազան աճել է 2 մլրդ 213 մլն դրամով եւ դեկտեմբերի 9-ն ին կազմել 122 մլրդ 901 մլն դրամ: Զուտ արտաքին ակտիվներն (առանց սեփականաշնորհման միջոցների) աճել են 5 մլրդ 956 մլն դրամով, իսկ զուտ ներքին ակտիվները նվազել են 3 մլրդ 743 մլն դրամով:

Նոյեմբերի 26-ից դեկտեմբերի 3-ն ընկած ժամանակահատվածում փողի զանգվածն աճել է 3 մլրդ 958 մլն դրամով եւ դեկտեմբերի 3-ին կազմել 264 մլրդ 5 մլն դրամ (ընդգրկված են 20 բանկերի ցուցանիշները): Շրջանառության մեջ կանխիկ դրամը նախորդ շաբաթվա համեմատ աճել է 4 մլրդ 550 մլն դրամով, կազմելով 89 մլրդ 911 մլն դրամ: Դրամով ցպահանջ ավանդներն աճել են 1 մլրդ 766 մլն դրամով եւ կազմել 35 մլրդ 500 մլն դրամ: Դրամով ժամկետային ավանդներն աճել են 255 մլն դրամով եւ կազմել 9 մլրդ 888 մլն դրամ: Արտարժույթով ավանդները նվազել են 2 մլրդ 613 մլն դրամով եւ կազմել 128 մլրդ 706 մլն դրամին համարժեք արտարժույթ: Ընդ որում, արտարժութային ցպահանջ ավանդները կազմել են 67 մլրդ 386 մլն դրամ (նախորդ շաբաթվա համեմատ նվազել են 2 մլրդ 193 մլն դրամով), ժամկետայինները՝ 61 մլրդ 320 մլն դրամ (նվազումը՝ 420 մլն դրամ):

Ֆինանսական շուկա

Դեկտեմբերի 3-9-ն ընկած ժամանակահատվածում թողարկվել է 500 մլն դրամի 3-շաբաթյա ՊՊ՝ 3,5299 տոկոս տարեկան եկամտաբերությամբ:

Արտարժույթի շուկա

Դեկտեմբերի 3-9-ն ընկած ժամանակահատվածում ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ փոխարժեքն արժեւորվել է 4,16 տոկոսով՝ 497,87 դրամից հասնելով 478 դրամի:

Նշված ժամանակահատվածում արժութային շուկայում իրականացվել են շուրջ 64,121 հազ ԱՄՆ դոլարի առք ու վաճառքի գործարքներ, որոնց միջին կշռված փոխարժեքը կազմել է 487,78 դրամ:

Շաբաթվա ընթացքում ԿԲ-ը գնել է 5 մլն ԱՄՆ դոլար՝ 478 դրամ փոխարժեքով:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

Դիմումատու Հրայր Հարությունյանը դիմելով դատարան հայտնել է, որ իր կինը՝ Անահիտ Մելքոնյանը, 1999 թ. հեռացել է իր մշտական բնակավայրից եւ նրա գտնվելու վայրը շուրջ 5 տարի անհայտ է ինչպես իրեն, այնպես էլ իր ծանոթներին եւ հարազատներին:

Խնդրում ենք ***Անահիտ Մելքոնյանին*** ճանաչել անհայտ բացակայող:

Ի գիտություն հասարակության

«Շիրակ-ջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ն դիմել է Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովին՝ Շիրակի մարզ, քաղաք Գյումրի, ջրամատակարարման, ջրահեռացման խմելու ջրի վաճառքի, ջրահեռացման ծառայության մատուցման սակագինը (դրույքը) սահմանման (վերանայման) հայտով:

Գործող սակագինը՝	ջրամատ. 90.36 (ԱԱՀ ներառյալ)
	ջրահեռ. 10.05 (ԱԱՀ ներառյալ)
Առաջարկվող սակագինը՝	ջրամատ. 100.56 (ԱԱՀ ներառյալ)
	ջրահեռ. 30.46 (ԱԱՀ ներառյալ)

Հասցեն՝ ք. Գյումրի, Դաղնկոյի 1: Հեռ.՝ 3-12-78, 3-13-63

Ի գիտություն հասարակության

«Լոռի-ջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ դիմել է Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովին՝ Լոռու մարզ, քաղաք Վանաձոր, ջրամատակարարման, ջրահեռացման, խմելու ջրի վաճառքի, ջրահեռացման ծառայության մատուցման սակագնի վերանայման հայտով:

Գործող սակագինը՝ ներառյալ ԱԱՀ-ն	100 դրամ	41 լումա
որից՝ ջրամատակարարում	90 դրամ	36 լումա
որից՝ ջրահեռացում	10 դրամ	05 լումա
Առաջարկվող սակագին՝ ներառյալ ԱԱՀ-ն	138 դրամ	29 լումա
որից՝ ջրամատակարարում	108 դրամ	71 լումա
որից՝ ջրահեռացում	29 դրամ	58 լումա

Հասցեն՝ ք. Վանաձոր, Ն. Ստեփանյան 2ա: Հեռ.՝ 5-00-82, 5-54-62

Հասարակայնության ծանուցում

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից՝ ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն, ծանուցվում է **ՀՀ Լոռու մարզում գործող «Արարատ-ՋԷԿ» ՓԲԸ** էներգետիկ նպատակով Ձորագետ գետից ոչ ոռոգման սեզոնին 500 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվությունների նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին ժամը 17-ից 18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2004 թ. դեկտեմբերի 24-ին, ժամը 16.00-ին Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Հասարակայնության ծանուցում

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից՝ ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն, ծանուցվում է **«Սեւանի ձկնաբուծական գործարան» ՓԲԸ** առեւտրական նպատակով Հրազդան գետից 0,9 լ/վրկ եւ ստորերկրյա ջրային ռեսուրսներից 0,6 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվությունների նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին ժամը 17-ից 18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2004 թ. դեկտեմբերի 24-ին, ժամը 16.00-ին Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

LOG ON TO
www.azg.am

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ բնապահպանության նախարարությունը, Արաբկիր համայնքի թաղապետարանը կազմակերպում են հասարակական լսումներ **դեկտեմբերի 17-ին, ժամը 13:00-ին,** Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի «Փառամազ Ավեդիսյան» մասնաշենքի աշխատանքային նախագծի վերաբերյալ: Հասարակական լսումները տեղի են ունենալու Հայաստանի ամերիկյան համալսարանին հարակից տարածքում: Ցանկացողները նախագծային փաստաթղթերի հետ կարող են ծանոթանալ Կոմիտասի 29 հասցեում, «Բնապահպանական փորձաքննություն» ՊՈԱԿ-ում, Արաբկիրի թաղապետարանում, Երեւանի խաղաղապետարանում:

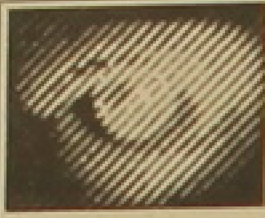

Նորարար փործառական արվեստի կենտրոնը

Դեկտեմբերի 15-ից 25-ը կազմակերպում է խմբակային ֆոտոցուցահանդես՝

Աշխարհը երեխաների աչքերով

Բացումը ժ. 15-ին, դիտման ժամերը՝

երկուշաբթի-ուրբաթ, 11:00-17:00,

շաբաթ, 11:00-15:00

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 14.12.2004թ. ժ.9.00 ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքներն ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները.

ISO ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	483.44	478.60	488.30
EUR	1	ԵՎՐՈ	641.43	637.60	645.30
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	17.19	16.20	18.20

Եթե Ձեր նախահայրերը ապահովագրված են Օսմանյան Կայսրության մեջ՝ 90 տարվա մեր մոռացված ավանդները կրկին երևան կգան

Իմանալու և ձեր հատուցումը ստանալու համար դիմեք
www.armenianinsurancesettlement.com
Դիմումները պետք է առաքվեն մինչև փետրվար 28. 2005թ.

ՀՀ Կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչությունը ներկայացնում է տեղեկատվություն մասնավորեցման մասին

Աճուրդ

N	Անվանում	Հասցե	Գործունեության տեսակը	Գնահատված արժեքը (հազ. դրամ)	Նվազագույն գինը (հազ. դրամ)	Աճուրդի անցկացման օրը
1	«Գլխամասային կոմունալ» ՊՓԲԸ գույքի կազմից առանձնացված «Վաղարշապատ» հյուրանոց	Արմավիրի մարզ, ք.Էջմիածին, Կիրովի փող.	Հյուրանոցային ծառայություններ	56 852	10 000	05.01.2005թ.
2	Հրազդանի կինոցանցի «Հրազդան» կինոթատրոնի գույք	Կոտայքի մարզ, ք.Հրազդան, Սպանդարյան փող.	Ժամանցի կազմակերպում	3941	985	11.01.2005թ.
3	Հրազդանի կինոցանցի «Բարեկամություն» կինոթատրոնի գույք	Կոտայքի մարզ, ք.Հրազդան, Միկրոշրջան	Ժամանցի կազմակերպում	8484	2121	11.01.2005թ.
4	«Արմավիրի նավթամթերք» ՓԲԸ	Արմավիրի մարզ, ք.Արմավիր, Սայաթ-Նովա 1	Նավթամթերքի առեւտուր	143 625	35 906	14.01.2005թ.
5	«Ամասիայի գյուղատնտեսական ուսումնական բազա» ՊՓԲԸ	Շիրակի մարզ, գ.Ամասիա	Գյուղատնտ. ուսումնափորձնական աշխատանքների իրականացում	1088	272	14.01.2005թ.
6	«Ամասիայի հյուրանոց» ՊՓԲԸ	Շիրակի մարզ, գ.Ամասիա	Հյուրանոցային ծառայություններ	2658	665	14.01.2005թ.
7	«Դիլիջանի բեռնատրանսպորտային ավտոտրանսպորտային» ՓԲԸ	Տավուշի մարզ, ք. Դիլիջան, Գետափնյա 3	Բեռների և ուղևորների փոխադրում	86 796	43 398	25.01.2005թ.

Լուծարվող ընկերությունների գույքի աճուրդ (հոլանդական)

N	Անվանում	Հասցե	Գույքի տեսակը	Շենքերի մակերեսը (ք.մ.)	Աճուրդի անցկացման օրը
1	«Գյումրիի էլեկտրո» ԴԶ-ի գույք	Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի, Գործարանային 5	Հիմնական միջոցներ - 37 անվանում	-	12.01.2005թ.

Աճուրդ

N	Անվանում	Հասցե	Գործունեության տեսակը (հազ. դրամ)	Գնահատված արժեքը (հազ. դրամ)	Մեկնարկային գինը	Աճուրդի անցկացման օրը
1	Ավտոմեքենա «Գազ-31029» պ/հ 011OS01	-	-	1316,1	1052,88	17.12.2004թ.
2	Ավտոմեքենա «Գազ-3110» պ/հ 100OS01	-	-	1364,7	1091,76	17.12.2004թ.

Ուղղակի վաճառք

N	Անվանում	Հասցե	Զբաղեցրած մակերեսը (ք/մ)	Գույքի մեկնարկային գինը (հազ. դրամ)	Պայմաններ	Հայտերի ընդունման վերջնաժամկետ
1	«Արմավիրի նավթամթերք» ՓԲԸ-ի N2 լցավորման կայան	Արմավիրի մարզ, գ. Մարգարա	139,7	544	Սահմանված են ՀՀ կառավարության 2004թ. հունիսի 10-ի N 1334-Ն որոշմամբ	Հրապարակումից մեկ ամսվա ընթացքում

Առավել մանրամասն տեղեկությունների համար տես՝ «Ազգ» օրաթերթի 02.11.04թ. N 194, 06.11.04թ. N 198, 13.11.04թ. N 203, 16.11.04թ. N 204, 20.11.04թ. N 208, 23.11.04թ. N 209, 04.12.04թ. N 218 07.12.04թ. N 219 և 11.12.04թ. N 223 համարները, կամ դիմել՝ «Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն՝ ք. Երևան, Հր. Քոչարի 27, հեռ. (+3741) 276594, ֆաքս՝ (+3741) 276594: Էլ. փոստ: tender@privatization.am, **URL: www.privatization.am:**

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ՝ 65, դասիչ՝ 69150 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 14.12.2004 Գինը՝ 100 դրամ